MR.P.GAUCYS
3222 W.MARQUETTE RD.,
CHICAGO,ILL. 60629

DARBININKAS

LV NO. 59 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 18, 1970 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 | 10 CENTŲ

Kongresas begėdiškai sabotavo prezidento programą

Iš 59 pasiūlymų mažiau kaip tuzinas virto įstatymais

Washingtonas. — Kongreso sesija eina prie galo, po Naujų Metų ateis nauji Atstovų rūmai ir trečdalis senato, bet didžioji dauguma prez. Nixono per dvejis metus kongresui įteiktų įstatymų projektų tebėra nepajudinta.

Rinkimams artėjant, nė prezidentas nė kongresas neturi ką parodyti rinkikams.

Senato demokratai sudarė dar iki rinkimų priimtinų įstatymų sąrašą, bet į jį pateko tik aštuoni prezidento projektai-pasiūlymai, ir tai ne pirmaeilės svarbos. Kita vertus, sudaryta dienotvarkė senate tuojau buvo sugriauta, nes visa eilė senatorių sunaudojo laiką kalbomis, nieko bendro neturinčiomis su darbotvarkėje esančiais klausimais.

Prez. Nixonas pasiuntė tuo reikalu kongresui platų priminimą — paaiškinimą, prašydamas pamiršti partinius reikalus ir duoti kraštui bent kelis svarbesnius įstatymus, kurie būtų naudingi ne tai ar kitai partijai, bet visam kraštui. Iš 59 prezidento kongresui pasiųstų svarbesnių pasiūlymų mažiau kaip tuzinas sugrįžo į prezidentūrą įstatymų formoje. Tai daugiau negu mažai. Tai jau tikras sabotažas ir pasimetimas.

Kongreso nejudintų prezidentūros pasiūlymų krūvoje yra keli įstatymų projektai kovai su nusikaltimais tvarkyti, net septyni įstatymų projektai vandenims ir orui nuo užteršimo gelbėti, trys projektai liečia naujų mokesčių įvedimą ir rinkliavų pratęsimą. Dar dešimt pinigų paskyrimo įstatymų 1970 m. biudžeto rėmuose tebėra nesvarstyti, todėl departamentai negali iš anksto savo darbų planuoti, nes nežino kiek gaus iš kongreso pinigų.

Niekas nesidomėjo tokia svarbia ir seniai laukiama reforma, kaip mokesčiais surinktų pinigų paskirstymas tarp federacinės valdžios ir valstijų. Welfare reformos projektas pralindo pro Atstovų rūmus, bet užkliuvo senate ir iš ten šiemet nebeišeis, nežiūrint kad projektą visi gyrė.

Per dvejis metus kongresas priėmė tik du svarbius reforminius pasiūlymus: pradėjo pasenusios mokesčių sistemos reformą ir pertvarkė paštų tarnybą, atidarydamas kelią moderniškesniems darbo metodams įsisavinti ir išlaisvindamas ją nuo partinių intrigų ir manipuliacijų.

Demokratai tuojau bandė prikišti prezidentui, kad visas kongreso nuodėmes vienon krūvon sutraukdamas jis rengiąs medžiagą rinkiminei kampanijai. Bet pats demokratų partijos pirmininkas neseniai Chicagoje sakytoje kalboje jiems patarė geriau ieškoti geresnės medžiagos rinkimams laimėti.

Korupcija po Kongreso stogu

Dr. M. Sweig, ilgametis Atstovų rūmų spykerio McCormack (dem. iš Mass.) raštinės vedėjas ir administracinis patarėjas, federacinio teismo New Yorke nubaustas dvejus su puse metų kalėjimo ir 2000 dol. pinigine bauda.

Formaliai jis nubaustas už melavimą grand jury tardymo metu, bet iš tikrųjų jis pateko į teisingumo rankas už savo paslaugų pardavinėjimą vienam New Yorko advokatui (Voloshen). Naudodamas spykerio vardą, raštinę, telefoną ir savo paties aukštą vietą, Sweig ieškojo Voloshen klijentams visokių malonių valdžios įstaigose, jas dažnai apgaudinėdamas. Voloshen nebuvo teismo klausinėjamas, nes jis prisipažino prie visko, kuo buvo kaltinamas. Jam bausmė dar nepaskirta.

Kai Sweig nustebo išgirdęs apie kalėjimo bausmę, teisėjas atsakė: "Sweig veiksmai sudaro labai gilios korupcijos paveikslą". Tai buvo ir viena iš svarbiųjų priežasčių, paskubinusių McCormack pasitraukimą iš kongreso šiai sesijai baigiantis. Ypač kad spauda niekad nepamiršo priminti, jog McCormack ir Voloshen esą seni draugai.

Rusijoje grąžino teisingumo ministeriją

Maskva. — Stalinui mirus, naujoji Kremliaus klika 1956 buvo panaikinusi centrinę teisingumo ministeriją. Respublikose toji reforma vyko pamažu, bet ir ten teisingumo ministerijos jau visur panaikintos. Panaikinimas buvo motyvuotas tuo, kad ji organizavusi ir įvykdžiusi Stalino suplanuotus partijos ir valstybės aparato valymus, kurių metu daugybė žuvo nuo kulkos į pakaušį, dar daugiau supuvo ir badu išmirė koncentracijos stovyklose. Po reformos teismus tvarkė Generalinis prokuroras ir Aukščiausias teismas.

Dabar apsižiūrėta, kad naujoji tvarka nepatenkinama, todėl vėl grąžintos teisingumo ministerijos centre ir respublikose. Jos turėsiančios rūpintis kova su chuliganizmu, visuomenės turto grobstymu ir darbo drausmės sustiprinimu.

— Kairo vyriausybė Amerikos taikos pastangas pasiekti taikos Vid. Rytuose laiko nepasisekusias. Nuo paliaubų neatsimeta, jei jų nelaužys ir Izraelis. Kaltina Washingtoną už ginklų davimą Izraeliui.

— Teismas sustabdė geležinkeliečių streiką. Derybos vėl atnaujintos.

— Jordane sudaryta karišKių vyriausybė. Karaliaus įsakymas — padaryti galą teroristų sauvaliavimams.

— Italijos lėktuvas Kennedy aerodrome nusileisdamas trūko pusiau. Daug sužeistų keleivių.

Sovietų Fiatai baisiai brangūs

Pirmieji Sovietų Fiatai išriedėjo iš Togliatti fabriko prie Volgos, kur jį padėjo pastatyti Italijos Fiat auto bendrovė. Kompartijos dienraštis pasveikino įvykį ilgu straipsniu pirmam puslapy. Tikimasi iki metų galo išleisti 20,000, buvo numatyta 30,000.

Fabriko statyba, pradėta 1967, jau kaštavo 400 mil. rublių, bet dar reikėsią daug rimtų trūkumų ištaisyti. Numatyta metinė gamyba 660,000 mašinų. Automobiliukas yra mažas (economy car), bet jo kaina labai aukšta—5,500 rublių. Palyginus su Rusijoje esančiais uždarbiais, kaina yra pasakiškai didelė.

Raudoni prancūzai Maskvos tarnyboje

Prancūzijos kompartija pasiuntė V. Vokietijos kancleriui Brandtui prašymą atšaukti draudimą veikti senajai komunistų partijai. Girdi, naujieji fašistai veikią viešai, bet komunistų partija, kuri vaidinusi tokį svarbų vaidmenį kovoje prieš fašizmą, tebėra uždaryta.

Tai reiškia, kad prancūzų kompartijai nepatinka toji vokiečių kompartija, kurią įsteigė 1968 m. Kurt Bachmann, buvęs senosios kompartijos organo Volkstimme redaktorius. Kai naujoji kompartija pažadėjo veikti V. Vokietijos konstitucijos rėmuose, jos veikla dabar vyriausybės tebetoleruojama.

Lauksim, kaip iš tos pinklės Brandtas išsipainios, nes ši iniciatyva priklauso ne prancūzų kompartijai, bet Maskvai, kuri ją pasitelkė kaštanų iš ugnies žarstyti. Pačiai Maskvai tas darbas nepritiko daryti bent jau tol, kol nepuolimo sutartis nebus praėjusi per V. Vokietijos parlamentą. Tas tik rodo, kaip sumaniai ir sistematiškai Maskvos klika rikiuoja savo politinius sąmokslus.

Tik penktoj vietoj

Paryžius. — Nuo 1966 m. Prancūzija ir Rusija turi net specialią komisiją ūkiniam bendradarbiavimui plėsti. Tokį reikalą parsivežė prez. de Gaulle iš kelionės Rusijon. Bet Sovietų tarptautinėje prekyboje Prancūzija užima tik penktą vietą. Pirmoj vietoj yra V. Vokietija, paskui eina Japonija, Anglija ir Italija.

1969 m. prancūzai pardavė rusams prekių už 269 mil. dol., kas sudaro tik du procentus jų eksporto. 1969 m. prekių pasikeitimo balansas rodė, kad prancūzai pardavė rusams prekių už 60 mil. dol. daugiau negu iš jų pirko. Renault b-vės įsijungimas į rusų sunkvežimių fabriko statybą tą skirtumą dar labiau padidins prancūzų naudai.

Indijos princai be pensijų ir priedų

New Delhi. — Kai Britų imperijos vicekaralius sėdėjo Indijoje, kraštą iš tikrųjų tvarkė 550 mažų, vidutinių ir didelių kunigaikščių, maharadžomis ir kitokiais vardais vadinamų. Indijai gavus nepriklausomybę, visas princų žemes perėmė valstybė ir už tai paskyrė visiems, pagal susitarimą, kasmet mokamas valstybines pensijas. Paliko jiems dar ir kai kurių privilegijų, kaip antai atleidimą nuo mokesčių, paliko teisę pasilikti titulus, vėliavas, herbus ir kitas senienas. Šitie susitarimai yra suminėti ir konstitucijoje, bet nepasakyta, kad jie amžini.

Iki dabar privilegijomis ir valstybinėmis pensijomis dar naudojasi 279 buvę princai. Per metus jiems buvo išmokama 6.4 mil. dol.

Vesdama radikalias socialines reformas mažojo Indijos gyventojo naudai, premjerė Indira Gandhi paprašė parlamentą tas pensijas ir privilegijas panaikinti. Žemieji parlamento rūmai įstatymui pritarė, bet senate pritrūko vieno balso iki reikalingos dviejų trečdalių daugumos. Įstatymas įteisintas prezidento administraciniu dekretu. Buvę radžos ir maharadžos dar gaus abiejų šalių sutartą vienkartinį atlyginimą. Premjerės projektą parėmė visos socialistų ir komunistų grupės bei jos pačios partijos kairysis sparnas.

Grupė maharadžių įteikė vyriausiam teismui prašymą prezidento dekretą paskelbti nekonstituciniu.

Pirmas rusų nusilenkimas teko Paryžiui

Renault patelkta fabriko statybai

Paryžius. — Kai Amerikos Fordas atmetė Maskvos prašymą pastatyti Rusijai sunkvežimių fabriką, Maskvos akys skubiai nukrypo į Europą.

V. Vokietijos informaciniai šaltiniai santūriai buvo užsiminę, kad tuo reikalu buvo ir vokiečiai užkalbinti. Jie pasiūlė rusams tuo reikalu tartis su Mercedes Benz bendrove. Bet praktiški vokiečiai dar priminė, kad projekto finansavimui paremti neužteks vienos kad ir labai didelės auto pramonės bendrovės, todėl projekto finansavimui aprūpinti organizuotinas konsorciumas. Atrodė, kad vokiečiai to reikalo aprūpinimą jau buvo pradėję organizuoti.

Ką tik pasirašytu rusų-prancūzų susitarimu dėl Renault auto bendrovės (Renault b-vė yra valstybės nuosavybė) dalies rusų projekte vaizdą kiek aptemdė — lyg atrodo, kad Paryžius ir Bonna bus ne partneriai, bet varžovai. Iš dabar pasirašyto dokumento, kurs dar nėra formali sutartis, daroma išvada, kad Renault b-vė gros tame projekte pirmu smuiku. Jai skirta didelė dalis ne tik naujo fabriko statyboje bei įrengime, bet ji patelkta ir seniems rusų auto pramonės fabrikams sumoderninti. Pinigais prancūziškas indėlis siekiąs 126 mil. dol. Visam projektui įvykdyti mažiausiai reikės vieno bilijono dol.

Derybas Europoje veda sovietų vicepremjeras Kirilinas, žinomas kaip vokiečių technologijos garbintojas. Paryžiuje jis pasirodė ir gabiu diplomatu. Kai spaudos konferencijoje buvo paklaustas, kas tame projekto vykdyme bus pirmasis kontraktorius, Kirilinas automatiškai atsakė, kad Sovietų S-ga. Gi Renault b-vė būsianti svarbiųjų kontraktorių eilėje. Tas pareiškimas vienu šūviu paglostė ir Maskvos ir Paryžiaus fanaberiją. Faktiškai greičiausiai bus kiek kitaip.

Pirmajame pasitarime su prancūzais piniginis klausimas nesutvarkytas. Tas reikalas tebėra derybų stadijoje. Rusai Vakaruose viską perka skolon, nes neturi pakankamai užsienio valiutos. Išmokėjimo terminas prekybos santykiuose su Prancūzija paprastai yra aštuoni metai. Už tas paskolas rusai moka 5-6 proc.

Nežiūrint Kirilino bravūros, iš kitų šaltinių yra žinoma, kad prancūzai ir vokiečiai jungiasi į tą projektą ne kaip konkurentai, bet kaip bendradarbiai. Abu kartu jau ir planus sudarinėją. Kirilino taktiką spaudos konferencijoje aukštas prancūzų finansų ministerijos pareigūnas šitaip aptaręs: "Rusai kalbasi su mumis taip, lyg vokiečių visai nebūtų. Esu tikras, kad su vokiečiais kalbėdami elgiasi taip, lyg prancūzų nebūtų".

Netoli Kazanės ant Kamos upės kranto statysimo rusų sunkvežimių fabriko metinė gamyba numatoma .. sieksianti 150,000 sunkvežimių. Bet Rusijoje apskaičiavimai dažniausiai klaidingi.

Msgr. J. T. O'Keefe, naujasis New Yorko arkivyskupijos mokyklų administratorius.

— Prez. Nixonas vėl keliauja Europon. Išvyksta rugsėjo 27. Pirmoji sustojimo vieta Roma ir Vatikanas. Paskui Ispanija ir Anglija. Galimas sustojimas ir Jugoslavijoje. Užsuks pas Amerikos karius ir pabuvos karo laivuose Vidužemio jūroj.

— Prancūzijos prez. Pompidou vizituos Rusiją spalio 6-13. Paryžiuje pereitą savaitę vyko Rusijos-Prancūzijos ūkinės komisijos posėdžiai, buvo aptartas abiejų kraštų prekybos plėtimas ir technologinis bendradarbiavimas.

— Sovietų ambasadorius Vinogradovas mirė Maskvoje. Po 1967 m. žydų-arabų karo jis buvo paskirtas į Egiptą, kur jam pasisekė išplėsti iki nesvajotų ribų Maskvos įtaką Vid. Rytuose. Prieš tai nuo 1953 iki 1965 imtinai buvo ambasadorius Paryžiuje. Ten jis tapo geru de Gaulle draugu ir jam įpiršo "Europa iki Uralo" idėją. Jis, be abejo, žinojo, kad tokioje kombinacijoje Maskvos įtaka turėtų siekti labai giliai. Jis buvo Čičerino-Litvinovo mokyklos diplomatas. Užkulisiuose labai stiprus, viešai nematomas ir negirdimas.

— Sovietų satelitas Luna-16 paleistas skristi Mėnulio link. Kaip paprastai, apie kelionės tikslą neinformuojama. Greičiausiai su juo bus padaryta taip, kaip jau kartą buvo su vienu padaryta: paskraidžius orbitoje, satelitas buvo nutėkštas ant Mėnulio paviršiaus.

Irako kurdai vėl esą apgauti

Beirutas. — Kurdai ir Irako vyriausybė šių metų pavasarį buvo susitarę dėl autonomijos suteikimo kurdų gyvenamoj teritorijoj. Dabar iš kurdų šaltinių leidžiamos žinios, kad Bagdadas delsia su pažadų vykdymu.

Kovas dėl tos autonomijos Irako kurdai veda, su mažomis pertraukomis, nuo II pasaulinio karo pabaigos. Po susitarimo, išreikšto deklaracijos formoj, kurdai sustabdė karinę veiklą, bet dėl savo karinių dalinių išformavimo sutiko tartis tik tada, kai Bagdadas bus įvykdęs visus pažadus.

Irako diktatoriai pakeitė atitinkamai konstituciją ir įvedė į vyriausybes sąstatą penkis kurdus ministerius, bet ikšiol nepaskyrė kurdų gubernatorių sutartose srityse. Vienon jų įeina Kirkukas, Irako naftos centras. Kurdų vadas gen. Barzani mano, kad Bagdadas kaip tik ten nenori skirti kurdo gubernatoriumi. Jei tai būtų tiesa, Barzani neskirsiąs kurdo vienai iš keturių viceprezidentų vietai užimti ir atšauksiąs visus kurdus ministerius iš Irako vyriausybės.

Kurdams taipgi nepatinka, kad konstitucijoj pasakyta Iraką esant arabų pasaulio dalimi. Ir tai padaryta be kurdų žinios. Jie reikalauja atitinkamu dokumentu paryškinti, kad kurdų gyvenamos žemės neįeina į arabų pasaulį.

Irake gyvena apie du milijonai kurdų kompaktiškoje masėje šiaurinėj Irako daly tarp Sirijos, Turkijos ir Irano. Apie 8 mil. kurdų gyvena Turkijoj ir Irane. Kurdai yra sena tauta, pasidalinusi gentimis, bet visos jų pastangos susijungti vienoje valstybėje ikšiol neapsivainikavo pasisekimu.

— Auto darbininkų unija pradėjo streiką prieš General Motors bendrovę. Numatomas ilgas streikas. Derybos atnaujinamos kitą antradienį.

N. Zelandija vilioja ir amerikiečius

Naujoji Zelandija ikšiol subsidijavo iš Anglijos ir Olandijos atvykstančius imigrantus apsigyventi šalyje, dabar nutarta tą programą taikinti ir belgams, prancūzams, italams, šveicarams, V. Vokietijos piliečiams ir amerikiečiams.

Viengungis imigrantas kelionės išlaidų padengimui įmoka 21 dol., vedęs primoka 42 dol. Likusias kelionės išlaidas apmoka vyriausybė ir darbdaviai.

Imigrantus rekrutuoja N. Zel. diplomatiniai postai. Norį pašalpa pasinaudoti turi mokėti dirbti kokį nors darbą, kurį jis gali N. Zelandijoje gauti ar kuris jam iš anksto gali būti pasiūlytas.

Imigrantų skaičius iš Amerikos kasmet didėja — pereitais metais ten apsigyveno 1,916 amerikiečių. Daugiausia išvyksta tokie, kuriems nusibodo riaušės, beprasmiškos demonstracijos, nešvarūs miestai ir kitokia netvarka.

Pekinas būsiąs neilgtrukus J. Tautose

Anglų **Daily Telegraph** sakosi turįs pagrindo teigti, kad kom. Kinija neilgtrukus tapsianti Jungt. Tautų nariu, bet ne anksčiau kaip 1972. Nieko nesakoma apie tai, kas atsitiks su Kinijos respublika Taiwano saloje. Ji dabar, kaip penktoji didžioji valstybė, užima Saugumo Taryboje nuolatinio nario vietą ir turi veto teisę.

Ikšiol J. Tautose buvo dvi nuomonės tuo reikalu. Komunistų ir jų rėmėjų J. Tautose grupė kovojo už Pekino Kinijos atkvietimą, o Taiwano Kinijos išmetimą. Dauguma apsipranta su dviejų Kinijų idėja — pataria abi palikti J. Tautų nariais, tik nuolatinio nario vietą Saugumo Taryboje atiduoti Pekino Kinijai. Pastaruoju laiku dviejų Kinijų idėją jau pradėjo remti ir Washingtonas, kurs ikšiol yra vedęs visas kovas prieš kom. Kinijos priėmimą į J. Tautas.

Daug kas toje byloje priklausys nuo Pekino. Ikšiol kom. Kinijos vyriausybė buvo prieš dvi Kinijas ir už Taiwano grąžinimą Pekino Kinijai. Dėl santykių suirimo su Maskva Pekino kinam dviejų Kinijų idėja jau galėtų būti priimtina.

Šių metų JT gen. asamblėjos sesijoje dar bus kovojama už ir prieš Pekino Kinijos įsileidimą į Jungt. Tautas. Tą reikalą jau įrašydino į darbotvarkę 14 valstybių: Albanija, Alžyras, Kuba, Irakas, Mali, Mauretanija, Kongo (Brazzaville), Rumunija, P. Jemenas, Sudanas, Sirija, Tanzanija, Jemenas ir Zambija.

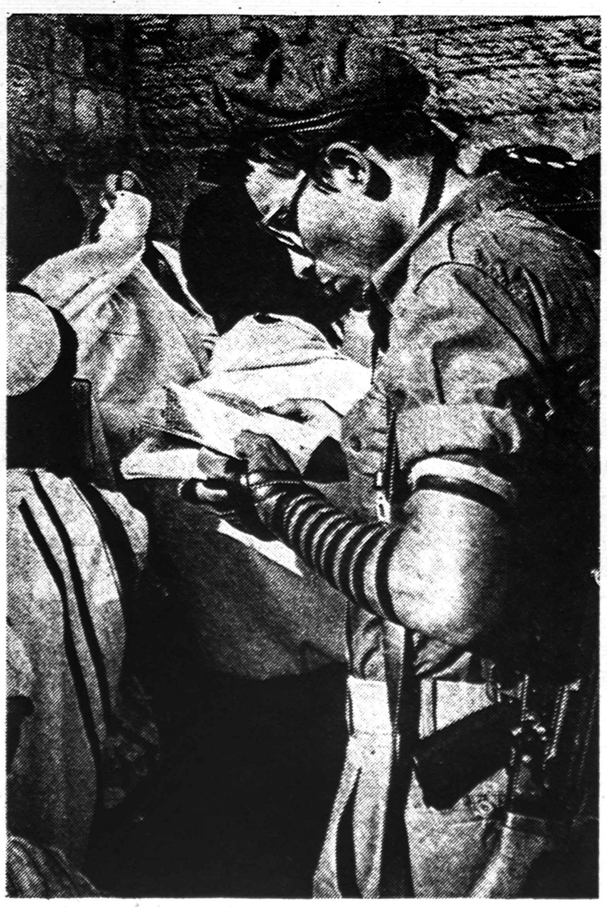

Jaunas Izraelio karys prie Raudų sienos Jeruzalėje — su malda ir ginklu valstybės ir šeimos židinių sargyboje.

Raudonieji milžinai ginkluojasi, o Amerika?

Nixonas suka į "kairę", nuo kurios jį nori sulaikyti jo buvęs įtakingiausias rėmėjas tarp respublikonų sen. Thurmondas.

Propagandoje, kuri kartais sąmoningai paverčiama isterika už taiką, už nusiginklavimą, už Amerikos ir Sovietų bendradarbiavimą, užmirštama pasižiūrėti, kaip iš tikrųjų yra su tuo nusiginklavimu ar apsiginklavimu.

Tokia atmosfera nepalanki balsui, kurį kelia žinomas ir gerai informuotas kolumnistas Paul Scott straipsny "Raudonieji milžinai ginkluojasi". Straipsnis sindikuotas ir ėjo per eilę laikraščių. Jo pagrindines mintis imame iš Wanderer rugpiūčio 27.

•

"Kai Nixono vyriausybė mėgina sumažinti ginkluotas jėgas iki vieno milijono ir atsisakyti mobilizacijos — rašo Scott —, Maskva ir Pekingas palaipsniui savo karines jėgas didina.

Viena prieš kitą ar abidvi prieš Korėją?

Žvalgybos surinktas žinias apie karinių jėgų didinimą — rašo Scott — mėginama aiškinti įtampa tarp dviejų komunistinių milžinų. (Žvalgybos duomenų komentatoriai taip pat neslepia galimybės, kad tos jėgos gali turėti persvarą prieš Ameriką jau 1974 ar net greičiau!).

Paskutinėm savaitėm esą 50,000 sovietų kariuomenės buvo sutelkta prie Sovietų-Korejos-Mandžūrijos sienos. Prigabenta ten daug amunicijos.

Tiek Sovietų, tiek Kinijos karinės jėgos — rašo Scott— gali būti pirmoj eilėj nukreiptos ne viena prieš kitą, bet į Korėją.

Šiaurės Korejos karinė delegacija lankėsi Kinijoj, ir Rusijoj, ir Mandžūrijoj, kur yra sutelktos sovietinės jėgos. Šiaurės Korejos komunistų bosas Kim Il Sung gyrėsi, kad Koreja bus "sujungta" jo 60 metų sukakčiai, o ji bus 1971 balandžio 16. Šis pasigyrimas Pietų Korejoje buvo priimtas rimtai. Pietų Korejos parlamento vicepirmininkas atsidūrė Washingtone, prašydamas prezidentą Nixoną įspėjimo Šiaurės Korėjai.

(Šitokioj padėty suprantamas P. Korejos susirūpinimas, kada viceprezidentas Agnew pareiškė, jog iš 60,000 amerikiečių kariuomenės P. Korejoje trečdalis bus išimta!). Tokiu atveju P. Koreja — sako Scott —būtų likviduota "šešių dienų karu", ir šiame kare Sovietų bei Kinų karinės jėgos būtų bendradarbiai — ne priešai.

Ženklai Kinijoje:

Minėdamas, kad Kinija stiprina savo karines jėgas, autorius turėjo galvoje tokius faktus: mobilizuojamasis amžius iš 18 metų atkeltas iki 14; visi prekybiniai laivai apginkluoti; kasamos slėptuvės kartais dieną ir naktį; sudaromos plieno, vario, geležies laužo atsargos, o taip pat importuojama javų (Dabar ir Amerika leido eksportuoti į kom. Kiniją! Red.); Kinijos provincijų prieky pastatyt karininkai; net politbiuro narių per 50 proc. esą kariniai pareigūnai.

Ženklai Sovietuose:

Sovietų Sąjungoje per paskutinius šešis mėnesius pašaukta atsarginių, kurie pakeistų Sovietų kariuomenę Čekoslovakijoje, o pastaroji reikalinga prie Kinijos-Korejos sienos. Sudarinėjamos karinių medžiagų ir maisto atsargos. Paskirtos naujos karinės vadovybės Čekoslovakijoje ir Kazachstane. Siekiama pertvarkyti Varšuvos paktą ta prasme, kad Sovietai turėtų teisę satelitų kariuomenes panaudoti Sovietų vadovybėje už satelitų ribų. Autorius nurodo eilę kitų ženklų, kurie sutvirtina jo prielaidą, kad Sovietai rengiasi globaliniam karui.

Ženklai Amerikoje kitoki:

Taip, Amerikoje kitoki ženklai. Čia prezidentas Nixonas turi vargo ne tik su demokratais, bet ir su savo respublikonais. Keisčiausia, kad įtampa kylanti su tuo senatorium, kuris turėjo daugiausia įtakos Nixono kanditatūrą keliant į prezidentus — sen. Strom Thurmond.

Thurmondas Baltųjų Rūmų patarėjų esąs vertinamas kaip konservatorių vadas pačioje respublikonų partijoje. Thurmondas organizuojąs kitus senatorius spausti Nixonui, kad nenuriedėtų perdaug į "kairę". Esą be tokio spaudimo Nixonas prisiims vidaus ir užsienio politiką to sparno, kurį Thurmondas vadina Rockefellerio sparnu respublikonų partijoje.

Thurmondo siekimai:

Kuo Thurmondas nepatenkintas? Jis priešingas, kad Amerikos kariuomenė būtų atitraukta iš Korejos. Thurmondas ragino prezidentą tą sprendimą dar persvarstyti. Thurmondas vyksiąs pats į P. Korėją ir Japoniją į antikomunistinį kongresą.

Thurmondas ragino prezidentą, kad savo doktriną taikytų ir Kubai. O ta doktrina yra tokia — kovą prieš komunistinę agresiją Amerika paremia tų kraštų, kurie patys imasi kovoti ir nereikalauja Amerikos žmonių. Thurmondas tvirtinąs, kad Kubos egzilai (Alpha 66) yra įrodę, jog tokios paramos jie verti. Dėl to Thurmondas nori, kad būtų atšaukta tuo reikalu prez. Kennedy ir Johnsono politika.

Thurmondas taip pat darąs pastangų, kad vyr. valstybės gynėjo pavaduotojas J. W. Yeagley būtų atleistas, nes jis esąs vienas iš tų, kurie įtaigojo Kennedy ir Johnsoną tokiai politikai Kubos reikalu.

Thurmondą erzinąs ir faktas, kad Baltųjų Rūmų patarėjas Murray Chotiner eilę senatorių respublikonų įspėjo nepriimti rinkiminių aukų iš grupių, kurios esančios perdaug "dešinėje", bet tas pats patarėjas neįspėjęs senatorių nepriimti aukų iš žinomų "liberalų" firmų.

Jei Thurmondo strategija neveiks, ir Nixonas svirs į "kairę", savo dabar įtakingiausio patarėjo Finch veikiamas, tai galinti būti atgaivinta Wallace kandidatūra ateinančiuose rinkimuose.

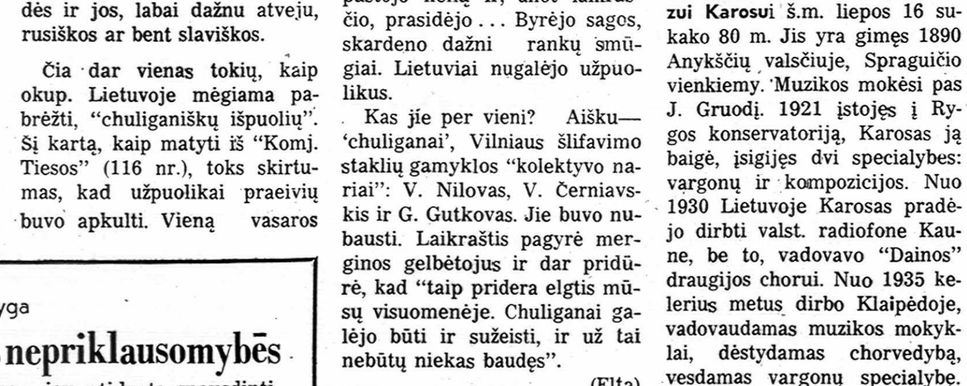

Ateitininkų kongreso dalyviai — Nuotr. Z. Degučio

NORI PRAVYTI IR APLENKTI AMERIKĄ?

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Vilniuje ir Kaune vis gausiau užpuolimų gatvėse. Tai matyti iš vis dažnesnių apraišymų ne tik "Komjaunimo Tiesoje", bet ir pačioje "Tiesoje". Pateikiamos užpuolikų pavardės ir jos, labai dažnu atveju, rusiškos ar bent slaviškos.

Čia dar vienas tokių, kaip okup. Lietuvoje mėgiama pabrėžti, "chuliganiškų išpuolių". Šį kartą, kaip matyti iš "Komj. Tiesos" (116 nr.), toks skirtumas, kad užpuolikai praeivių buvo apkulti. Vieną vasaros vakarą vilnietę B. užpuolė trys "chuliganai". Čia pat atsirado du lietuviai, jie užpuolikams pastojo kelią ir, anot laikraščio, prasidėjo . . . Byrėjo sagos, skardeno dažni rankų smūgiai. Lietuviai nugalėjo užpuolikus.

Kas jie per vieni? Aišku— 'chuliganai', Vilniaus šlifavimo staklių gamyklos "kolektyvo nariai": V. Nilovas, V. Černiavskis ir G. Gutkovas. Jie buvo nubausti. Laikraštis pagyrė merginos gelbėtojus ir dar pridūrė, kad "taip pridera elgtis mūsų visuomenėje. Chuliganai galėjo būti ir sužeisti, ir už tai nebūtų niekas baudęs".

(Elta)

PALANGOJE NEBESUTELPA

Palanga vis susiduria su sunkumais priimti poilsiautojus. Didelė dalis atvyksta iš įvairų Sovietijos kampų. Šalia eilinių poilsiautojų atvyksta ir šimtai prekybininkų — jie iš kitur komandiruojami. Tik šią vasarą jų laukiama iki 1600. Nors gyvenamųjų namų statyba auga, tačiau jų nepakanka. Poilsiautojams tenka gyventi palapinėse, Kunigiškių miestely.

Pati Palanga dabar turi 7,900 gyventojų, tačiau kasmet joje vieši ar gydosi apie 40,000 žmonių, o kasmet ją aplanko net 30,000 pravažiuojančių poilsiautojų.

Po 1967 m. audros žymiai nukentėjo Šventosios ir Palangos miškai. Paplautos kopos dar vis primena buvusią audrą. Tačiau . . . Palanga, ypač jos baltos smėlio pusnys, kenčia ir nuo žmonių antplūdžio. Šiuo metu smėlį saugo gyvų karklų kvadratų užtvaros, tačiau žmonės, ypač ateiviai iš kitur, tokios apsaugos nevertina.

Svečiai, atvykę iš Lietuvos, informuoja, kad Palangos paplūdimy ne tik kojas paliečia naftos atliekos, — bet dažnai vandenyje jomis aplimpa ir visas kūnas. (Elta)

J. Karosui 80 metų

Muzikui kompozitoriui Juozui Karosui š.m. liepos 16 sukako 80 m. Jis yra gimęs 1890 Anykščių valsčiuje, Spraguičio vienkiemy. Muzikos mokėsi pas J. Gruodį. 1921 įstojęs į Rygos konservatoriją, Karosas ją baigė, įsigijęs dvi specialybes: vargonų ir kompozicijos. Nuo 1930 Lietuvoje Karosas pradėjo dirbti valst. radiofone Kaune, be to, vadovavo "Dainos" draugijos chorui. Nuo 1935 kelerius metus dirbo Klaipėdoje, vadovaudamas muzikos mokyklai, dėstydamas chorvedybą, vesdamas vargonų specialybę. Vokiečiams 1939 užėmus Klaipėdą, Karosas su muzikos mokykla išsikėlė į Šiaulius, bet nuo 1945 jis vėl Klaipėdoje, pedagoginėje veikloje dirbęs iki 1956. Jis vėl vadovavo muzikos mokyklai, vėliau buvo mokytoju.

1956 įsikūręs Vilniuje, Karosas visą laiką, ir ligšiol, ugdė choro dirigentų kartą. Jo mokiniai veikia įvairiuose Lietuvos miestuose bei vietovėse.

Jo muzikinė kūryba — plati. Yra sukūręs visą eilę populiarių dainų, kaip "Linelius roviau", "Vai žydėk, žydėk, balta obelėle" ir kt. (Elta)

Vladimiras Valaitis, Maskvos Didžiojo teatro solistas, šią vasarą pirmą kartą viešėjo Vilniaus operos teatre. Jis Vilniuje dainavo Amonastro partiją "Aidoje" ir pagrindinį Rigoletto vaidmenį to pavadinimo Verdi operoje. (E.)

Vandenys, upės okup. Lietuvoje vis labiau užteršiamos, ir dėl to mažėja žuvų skaičius. Spauda kaltina ypač tuos ūkius bei įmones, kurie be jokio atsakomybės jausmo leidžia į atviruosius vandenis naftos ir chemikalų atliekas. (Elta)

TILŽĖS BAŽNYČIOS LIKIMAS

Vak. Vokietijoje leidžiamas mėnesinis laikraštis "Stimme der Freiheit" 6 nr. pateikė žinių apie Bažnyčios padėtį Tilžėje. Jas suteikė Tilžės gyventoja, atvykusi į. Fed. Vokietiją. Ji teigė: "Šiuo metu šiaurės rytų Prūsuose nėra bažnyčių, pačioje Tilžėje dabar nei akmens nebeliko iš buvusios vokiečių bažnyčios. Buvusi lietuvių bažnyčia virto vaikų darželiu".

Tilžės gyventoja toliau pasakojo: "Vokiečiai melstis vyksta į kaimyninę Lietuvą. Juos palydi rusai. Kai kurios maldos, vietos gyventojams sutikus, skaitomos vokiečių kalba. Pasienyje vėl veikia teatras, tačiau vaidinamos tik rusiškos pjesės. Daugelyje kino teatrų terodomi karinio turinio filmai". (Elta)

R. Geniušas, Vilniaus operos — baleto dirigentas, viešėjo Bulgarijoj. Kitų metų sezoną į Vilnių atvyks šeši bulgarų artistai — dainininkai. (E.)

Vilniuje liepos vidury įvyko pirmoji okup. Lietuvoje numizmatikos paroda. Ją surengė istorijos-etnografijos muziejus. Lankytojus su paroda supažindino muziejaus direktorius Vincas Žilėnas. Parodoje buvo Lietuvos valstybės pinigai nuo seniausiųjų laikų iki 1795 metų. (Elta)

Ilgai laukta K. Ališausko knyga

Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės

I tomas, redagavo Pr. Čepėnas, jau atiduota spausdinti. Spausdina M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

I tomas apima: Lietuva ir lietuviai pirmojo pasaulinio karo metu, Lietuvos kariuomenės organizaciją, lietuvių kovos su bolševikais ir bermontininkais. Knyga didelio formato, apie 500 puslapų, 43 karo veiksmų brėžiniai, foto nuotraukos, santrauka anglų kalboje, kietais viršeliais. Bus baigta spausdinti, įrišta ir išsiuntinėjama 1971 m. balandžio mėnesį.

Kviečiu į talką

būti knygos mecenatais, rėmėjais ir prenumeratoriais! Kadangi sunkū žinoti, kokį egzempliorių skaičių spausdinti, tai maloniai kviečiu iš anksto knygą užsisakyti. Iš anksto knygą užsisakiusiems ir pinigus sumokėjusiems jos kaina $12.00.

Veikalo rėmėjais bus paaukojusieji nemažiau $25.00. Veikalo mecenatais bus paaukojusieji nemažiau $200.00. Mecenatų ir rėmėjų sąrašas bus įdėtas knygos pabaigoje.

Čekius ar perlaidas siųsti:

K. ALIŠAUSKAS
7312 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

iškirpti

K. ALIŠAUSKUI
7312 So. Washtenaw Ave.
Chicago, Ill. 60629, U.S.A.

Siunčiu knygai "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės" išleisti

$.....

Adresas .....
(rašyti aiškiai)

..... Zip Code .....

Data .....

Parašas .....

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; telef. 296-2060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

J. B. ŠHALINS-ŠALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios koplyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni koplyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MArket 2-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. skilandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

VYTAUTAS MAŽELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmadieniais 9-10 val. ryto WHBI 105,9 FM banga. Vedėjas Romas Kezys, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PHILADELPHIA, PA — Voice of the Amber Coast — sekmadieniais 4 val. popiet. WIBF—103.9 FM. Veda G. Mironas ir A. Mažeika, 11 Wickham Lane, Heighstown, N.J. 08520. Tel. (609) 448-4475

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmadieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekmadienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHIL 1430 kil. Medford, Mass. sekmadieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmadieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12 - 12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone —
LIETUVIŠKA GĖLIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaiminystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite ar užeikite:

LITAS
SERVICE CORPORATION

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421
Tel. 212 - 847-5522
arba
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212 - 441-6799

LITAS SERVICE CORPORATION
patarnauja nekiln. turto pirkimo - pardavimo reikaluose.

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.
Prenumeratos kaina $8.00 — Subscription per year $8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija talpo savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Kodėl palieka jie mus vienus

Darbininko spaudos apžvalgoje (rugsėjo 1) buvo ištraukos iš Agnės Kižienės straipsnio "Laiškuose Lietuviams". Ji reiškė skausmingą susirūpinimą dėl lietuvių vaikų pirmosios komunijos pamaldų jų gimtąja tėvų kalba.

Tai, apie ką ji kalbėjo, yra natūrali tėvų teisė. Kas šią teisę pažeidžia, iškreipia šeimos supratimą, per anksti atskirdami vaikus nuo tėvų; kas tai teisei laužyti panaudoja Bažnyčios autoritetą, tas Bažnyčios autoritetą piktnaudoja.

★

Darbo dienos proga šiemet išleistas Amerikos vyskupų autoritetu pareiškimas (žr. Darbininkas rugsėjo 15) aiškiai pasisakė už Amerikos "pluralistinę kultūrą", už etninių grupių charakterio pagerbimą ir išlaikymą.

Jei ano straipsnio autorė su skundu ir nustebimu klausė: "Kodėl palieka jie mus vienus?", tai šis Amerikos vyskupų autoritetu pareiškimas, galima tarti, yra į aną šauksmą "pirmoji pagalba", nes patvirtina, kad tėvų siekimas yra teisėtas ir teisingas.

★

Kasdieninėje praktikoje visada pasitaiko iškrypimų. Buvo ir bus tokių, kurie kito žmogaus teises linkę pažeisti; kurie savo turimą ar įsivaizduotą galią ima piktnaudoti; kurie siekia totalistinės kultūros ir tam imasi prievartos.

Tai nėra tik bolševikų išskirtinė žymė.

Pasipriešinti šios rūšies totalizmo reiškiniam yra natūrali tėvų teisė. Jų teisė taip pat laukti — kad nebūtų palikti vieni.

Natūrali pareiga paremti tėvus yra tų kolektyvų, kuriem priklauso tėvai ir vaikai. Šiuo konkrečiu atveju, natūrali parei ga yra lietuviškų parapijų tarybų, katalikiškų organizacijų, bendruomenės, nekalbant jau apie lietuvių religinę vadovybę. Tie kolektyvai neatliktų savo paskirties, jei negintų savo nario teisės. O teisė pirmosios komunijos iškilmėse jausti jungtį su lietuviais tėvais ir lietuviška aplinka yra viena iš pagrindinių, nuo kurių ima svirti vaikas į vieną ar kitą kultūrą, ima eiti su tėvais ir bendruomene, ar ima tolti nuo tėvų.

Kolektyvai negali palikti "mus vienus" ir būti "tylinčia visuomene".

★

Lietuvio charakteris nėra linkęs į revoliucijas, smurtą, sistemos atmetimą, kas taip madinga dabar Amerikoje ir praktikuojama ne tik vienų anarchistų.

Demokratiniame krašte nėra atgyvenusios taikingos ir legalios priemonės — opinija, įtikinimas, daugumos balsavimas. Sustiprintos dabar pasauliečių teisės per parapijų tarybas parapijos reikalų tvarkyme reiškiamos tiesiogiai. O netiesiogiai — moraliniu svoriu, įtikinimais gali paremti lietuvių katalikų organizacijos, vietos bendruomenės, dvasinės vadovybės balsai.

Kada kompetentingi asmens kreipiasi; kada organizacijų susirinkimuose keliami klausimai ir s u d a r o m a opinija, tai negali neveikti tų, kurie dar nespėjo suprasti Bažnyčios dvasios, išaiškintos Vatikano II susirinkimo ir dabar Amerikos vyskupų autoriteto.

Pirmas betgi žingsnis —vienybė pačioje parapijoje: įtikinti tuos, kurie yra linkę į bažnytinį totalizmą; įtikinti, kad jų kelias veda ne į Bažnyčios ir ne į Amerikos pažangą.

Per 50 metų buvo muzikos susikaupimo laikotarpis

Darbininko 58 nr. V. Banaitis dėstė lietuvių muzikos istoriją XVI-XIX šimtmečiuose. Ypatingai ryškino svetimucsius kompozitorius, panaudojusius lietuviškas temas. Toliau jo pranešimo santraukoje, paruoštoje J. Lukošiaus, kreipiamas dėmesys į lieeuvius muzikus ir jų paruošimo mokyklas.

—•—

LIAUDIES DAINŲ RINKINIAI

Liudvikas Gediminas Reza 1825 išleidžia 85 lietuvių liaudies dainas ir 11 melodijų. 1829 pasirodo Simano Stanevičiaus "Dainos Žemaičių", o 1833 — ir gaidos. 1853 vokiečių profesorius Nesselmannas išspausdina "Litauische Volkslieder". Išsamius rinkinius 1880 ir 1883 duoda broliai Antanas ir Jonas Juškos. 1886 ir 1889 pasirodo vokiečio Christian Bartsch du tomai "Dainų balsų". Winter leidykla Heidelberge išleidžia mažlietuvių "Giesmių balsus". XIX šimtm. pabaigoje surinkta keletas tūkstančiu melodijų. Nepr. Lietuvoje Tautosakos archyve sutelkta ir susistematizuota keliasdešimt tūkstančių mūsų liaudies dainų melodijų. Tas darbas tęsiamas.

MUZIKAI PROFESIONALAI

Troškūnietis, rusų pulkininkas, mokytas muzikas Izidorius Didžiulis įsimaišo į 1831 sukilimą ir patenka į kalėjimą. 1839 Lukiškių kalėjime jis užrašo bendrakalinio Simono Konarskio prieš mirtį improvizuotą dain,-možūrą "Atsisveikinimą".

Pirmoje XIX š. pusėje Salų dvare (Rokiškio apskr.) veikia muzikos mokykla, vadovaujama muz. Jurgelionio.

Tikrieji lietuvių tautinės mokyklos pirmūnai vra trys vargoninkai. Juozas Kalvaitis vargoninkavo bei dėstė Rietavo Oginskių muzikos mokykloj. Paliko keletą mišių, mozūrų, valsu fortepijonui. Mykolas Racevičius-Račas vargoninkavo įvairiose Žemaitijos vietose. Jis sukūrė porą mišių, kurių vienos greit paplito visoj Lietuvoj. Jis yra autorius ir populiariųjų "Sudiev kvietkeli" ir "Jau žvaigždė vilties žibėti nustojo". Juozas Dryja-Visockis 22 metus vargoninkavo Jonišky, paskui persikėlė Rygon. Paliko 40 stambesnių kūrinių, suharmonizavo apie 100 dainų ir dar tiek pat pats sukūrė.

Suminėtinas ir dr. Vincas Kudirka — violončelistas, styginio kvarteto organizatorius, keliolikos instrumentų pjesių kūrėjas.

Didelis muzikos mėgėjas buvo S. Gimžauskas, išvertęs į lietuvių kalbą Haydno oratoriją "Pasaulio sutvėrimo" ir Mozarto "Requiem" tekstus.

ŽYDŲ ĮNAŠAS

Į profesionalinį lietuvių muzikos interpretavimą žydų inašas pažymėtinas. Suminėtinas vilnietis "wunderkindas" smuikininkas Jaša Heifec. 1885 įkuriamas styginis kvartetas, kurį sudaro Andresas, Vaibrennas, Salnickis ir Malkinas. Vilniuje mokėsi garsusis Maksimilian Steinbergas. Iš vilniečių žydų kilęs žymus smuikininkas Samuel Duškin ir dainininkė Ada Slobodskaja. Šakietis Aron Friedman išleidžia žydų giesmyną. Iš Vilniaus kilęs ir choro dirigentas Arno Nadel. Gabriel Grad Kaune buvo įsteigęs muzikos mokyklą, o vėliau vadovavęs Telavivo konservatorijai, parašęs apie 250 kompozicijų. Nepr. Lietuvoje buvo garsi Hofmeklerių šeima. Mykolas buvo šaunus smuikininkas, Levas—Lietuvos radijo orkestro dirigentas. Šiandien Lietuvoje dirba Abelis Klenickis, Benjaminas Gorbulskis, Aleksandras Livontas, tęsdami Lietuvos žydų muzikines tradicijas.

Toli gražu ne visi Lietuvoj išauginti muzikai dirbo krašte. Vieni pasklido po platųjį pasaulį, kiti pasisakė prieš lietuvius. Prie pirmųjų priklauso Leopold Godowski, Michael Rogowski, suvalkietis Vladimir Kenig, gardinietis Berdiajev kybartiškis Emil Mlynarskis ir kit.

MUZIKOS MOKYKLOS

buvo privačios ir nelietuviškos, bet suvaidino teigiamą vaidmenį muzikos kultūros ugdyme. Vilniuj veikė Montvilos vargoninkų mokykla, Kaune — Robmano, Valavičiaus, Ippo "konservatorijos" ir kit.

Didelį darbą atlieka XIX šm. pabaigoje įkurtos dvarų muzikos mokyklos, kurių auklėtiniai gauna stipendijas ir pilną išlaikymą. Jos išauklėja lietuviškus kadrus. 1874-1903 Rietave veikia kunigaikščio B. Oginskio išlaikoma muzikos mokykla. Ją baigia muz. Emer. Gailevičius, kun. T. Brazys, A. Butkevičius, smuik. J. Goštautas ir kiti pagarsėję muzikai.

Dr. Vincas Kudirka groja violenčele

1873-1902 Plungėje veikė panaši kunigaikščio M. Oginskio muz. mokykla, turėjusi nemažą orkestrą. Tarp kitų ją lankė ir M. K. Čiurlionis.

Bene aukščiausio lygio buvo Tyzenhauzenų dvare Rokišky grovienės Pszezdzeckienės išlaikoma trečioji muzikos mokykla (1878-1904), kurioje statomi ir stambesni bažnytinės muzikos veikalai, palydint 27 mokinių orkestrui. Joje mokėsi J. Gruodis, M. Petrauskas, J. Tallat-Kelpša, V. Kaveckas, M. Milaknis.

Joms užsidarius, **J. Naujaliui** pavyksta Kaune įsteigti savo lietuvišką muz. mokyklą.

Lietuviškoji muzikinė veikla vystoma ūkininkų klojimuose, bažnytiniuose choruose. Ji pribrandina talentus, pasiryžusius tarnaut tautai. Tarp jų buvo Česlovas Sasnauskas, Juozas Naujalis, Teodoras Brazys, Mikas Petrauskas, Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, Aleksandras Kačanauskas, Stasys Šimkus, Juozas Žilevičius, Jurgis Karnavičius, Juozas Gruodis, Juozas Tallat-Kelpša, Kazys Viktoras Banaitis. Tai mūsų muzikai, gimę praeitame šimtmety ir nepr. Lietuvoje išaugę į dideles asmenybes.

Iš šiame šimtemety gimusių suminėtini: Vladas Jakubėnas, Jeronimas Kačinskas, Balys Dvarionas, Vytautas Bacevičius, Juozas Nabazas, Julius Gaidelis, Stasys Vainiūnas, Jonas Švedas, Juozas Karosas, Ant. Račiūnas, Juozas Pakalnis, Juozas Zdanius, Julius Juzeliūnas, Juozas Indra, Edvardas Balsys, Vytautas Klova, Jonas Švedas, Jr., Darius Lapinskas, A. Bražinskas, V. Paltanavičius, J. Gaižauskas, V. Laurušas, V. Povilaitis, R. Žigaitis ir daug kitų.

Suminėti tik stambesniųjų kompozitorių bei muzikos veikėjų vardai.

Lietuvių muzikų kūryba nustelbė praeity buvusį žymų svetimtaučių įnašą. Ši raida prasidėjo kartu su XX amžiumi.

Pasaulis labai maža težino apie lietuvių muziką. Tai dėl to, kad per pastaruosius 50 m. buvo susikaupimo laikotarpis. Po jo turėtų sekti išsiskleidimo laikmetis, apreiškiąs lietuviškąjį muzikos genijų.

Kompozitorius Juozas Naujalis

Kompozitorius M. Petrauskas

MIKALOJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(25)

Žmogus kitą sykį turėdavo savo duonos, reikėdavo duoti tik viralą. Kitą sykį ir duoną reikėdavo duoti. Dar reikėjo duoti pataisytą lovą. Didelėje kaimoje, nuo 200 dūšių, koks 20 kareivių, rodos ,menkai tereiškia, bet tos dvi dešimti dykų jaunų žmonių pripildo visą kaimą: juos matai gatvėje beeinančius, kieme bešnekančius, gryčioje girdi bedainuojančius.

Niekas nenugincys, kad mūsų gaidos ir dainos patinka kiekvienam svetimtaučiui. Girdėjau, kaip rusai, pasiklausę lietuvių dainavimų, išsitarė, kad nors žodžių nesupranta, bet gaida viena juos žavinti. O mūsų žmonėms tikdavo maskolių dainos: "Ok ryba, biela ryba!" Vienos moteriškės žodžiai: "Sakau savo vaikams: mokykitės jūs, mokykitės dainuoti nuo maskoliukų". Nuo maskoliukų mūsų tėvai išmokdavo šiaip taip štavaruoti rusiškai.

Paskutiniai metai kariuomenės stovėjimo po kaimas buvo 1866. Jeigu stovėjimas būtų prisitęsęs ligi galo rusų viešpatavimo, Lietuvos liaudies siela būtų kitokia: savoji daina būtų sumaišyta su rusiška; kada kada, o pasigėręs lietuvis dainuotų rusiškai. Rusų kareiviai dikčiai veikė savo dainomis.

Vyriausybės buvo pasakyta, kad kareiviai privalo padėti ūkininkams darbus dirbti, bet ūkininkai to negaudavo. Atsitikdavo, kad maskoliukas išdirbdavo avies kailį, bet vis už užmokesnį. Būtų jie buvę geri žmonės, kad nebūtų taip įgudę vogti šieno. Sugautą vagiant zvodnas smarkiai muša lazda, ir muša ne už vogimą, bet už nemokėjimą vogti. Zvodnas pats nori, kad jo arklys būtų šeriamas vogtu šienu. Žmogus rakino daržinę atidžiai ir manė, kad jo šienas sveikas, gi pavasarį pamatydavo, kad buvo landoma per pamatą ir šienas pešamas iš apačios. Maskolius išpešė šiene kiaurymę, kaip kad pelė padaro duonos bakane.

Štai dar atsitikimas. Šeimininkas padarė pokylį. Susiėję kaimynai gėrė ir valgė. Pravartėjo ir maskoliuką pasodinti ir pavaišinti, bet tai užmiršta padaryti. Ant rytojaus, dar prieš pusrytį, atėjo trys maskoliai pas mūsų ketvirtąjį, atsinešė bonką degtienės ir savo taurę, susėdo kertėje už stalo ir geria, o gerdami gieda, net gryčia plyšta. Šeimininkams rūpestis: svečiai užprašyti ir šiai dienai, o čia maskoliai užima kertę. Kur reikės svečius sodinti. Vienas maskoliukų kreipiasi į šeimininką:

— Kaziain, šiandien mūsų balius. Sėsk ir tu prie mūsų. Baliavokime drauge.

Šeimininkas noromis nenoromis taikosi prie jų, ima duodamą taurę. Gi ir pamatė, kad jie geria ne degtinę, tik vandenį. Čia šeimininkas suprato, kuriam tikslui jie surengė balių, pats liepė šeimininkei atnešti alaus ir valgymų, kurie vakar buvo ant stalo, pavaišino ir atsiprašė. Maskoliukai, pavalgę ir atsigėrę, padėkojo ir išsiskirstė, palikdami užstalį prašytiems svečiams.

26. DEGTIENĖS VARYMAS IR GĖRIMAS

Pradžioje XIX šimtmečio degtienės varymas buvo visai palaidas: kas norėjo ir galėjo, tas turėjo savo namuose bravarą ir degtienės. Šiandien dar ne viename svirne senovės karališkių kaimose stovi dideli kubilai, nuo šešių pūrų talpos, miltų pilami. Paklausus, nuo ko tie kubilai, šeimininkas atsakys: "Senovės broginiai. Čia buvo bravariukas."

Pagal senų žmonių pasakojimą į tokį bravarėlį atveždavo žmogus sumalto rugių salyklo, ir iš to bravarninkas turėjo išvaryti degtienės. Atveždavo paviržio bakaną duonos ir lašinių bryzą — tai bravarninkui maistas, degtienę varant. Užmokesnis bravarninkui — broga ir kiek arielkos. Čia geriama magaryčios, tiek, kiek galva pakelia arba kiek nepakelia.

Po savaitės atvažiuoja žmogus atsiimti degtienės — čia vėl geriama tiek pat. Bravarninkai turėdavo degtienės parduoti. Taip buvo karališkių kaimose. Kiekvienas dvarponis turėjo savo bravarą, kiekvienas turėjo pristatęs gertuvių kaimose, prie vieškelių ir kryžkelių, visos buvo reikalingos ir lankomos. Taigi ir gėrė mūsų tėvai ne taip, kaip dabar — net ir malda ėjo pakartėmis su gėrimu.

Šventadienį važiuoja į bažnyčią, šeimininkė parūpina dvi bonki degtienės — vieną virintos, pasaldintos, antrą karčios: saldžioji — moterims, karčioji — vyrams. Prie to raguolis ragaišio, gabalas mėsos ir varinė taurelė. Atvažiavus į miestelį, maišelį paduoda palaikyti pažįstamam elgetai, sėdinčiam ant šventoriaus. Po votyvai, sumai ir pamokslui kunigai eidavo pietų, o po dviejų valandų ateidavo mišparo.

Kunigams pietaujant, pietauja ir žmonės. Pasiima iš elgetos maišelį, susėda šventoriuje ant žolyno, patiesia tuščią maišelį ir ant jo sukrauna, kas jame buvo. Savųjų žmonių tiems pietums maža: reikia pasisodinti mylimą, seniai matytą giminę, reikia pasodinti užprašomą kurpių, kuris šią savaitę ketina ateiti siūti batų ir batukų, dar reikia pasodinti ir tą truputį pažįstamą, kur nuolat kalbina maišelių savininkus ir neatsitraukdamas trinasi apie juos. Pirmiausia paimta degtienė virta ir žalia, paskiau užkandos. Už maišelio palaikymą elgetai duodavo gerą kampelį ragaišio. Elgeta, atėjęs padėkoti už ragaišį, gaudavo išgerti po taurę "ant abiejų kojų".

Taip užkandavo ant šventoriaus. Atėjusieji į bažnyčią pėsti po pamokslo ėjo pas žydą į gertuvę pasėdėti; čia besėdėdami ir bešnekėdami pašaukė bonkelę.

Jau skambina mišparo —gana pietauti. Kas kur buvęs, susiskubino į bažnyčią. Visi gerai nusiteikę. Vargonams pritariant, vargonininkas su jaunų būriu sutartinai gieda psalmes; svietas didžiausiai palinkęs prie maldos. Štai greta su manimi meldžiasi žmogus. Jis moka ant knygos ir turi knygą, bet ištraukęs ją vartė vartė, ieškojo ieškojo — ir niekur nesurado joje mišparo maldų. Kad negaišintų mišparo laiko, greitai kištelėjo knygą į kišenę ir ėmė kalbėti poterius, pakėlęs rankas į aukštį.

Degtienės dėka per mišparą žmonės labiau linksta prie maldos, negu per kitas pamaldas. Ilgainiui vyskupas Valančius atkreipė dėmesį į šią tvarką ir prisakė mišparą laikyti tuojaus po pamaldų, ir svietas turėjo pietauti važiuoti namo.

Esant į valias degtienės, vestuvės tęsdavosi visą savaitę, ir puotaudavo visa kaima, kiekvienas užsiprašydavo pas save visus vestuvininkus. Krikštynos tęsdavosi tris dienas. Toliau — kryžiaus šventinimas, namų šventinimas, įkurtuvės, bičkuopis — vis didelės puotos. Ogi per atlaidus kaip galima neužprašyti giminių, iš kitų parapijų atvažiavusių į mūsų bažnyčią, — vis seniai matyti. Tai didieji pokyliai. Be tų buvo dar mažieji pokyliai: pabaigtuvės, skerstuvės, skolinimas, grąžinimas skolos, samdymas darbininko, atleidimas, magaryčios ir daugybė kitų. Visi jie atsibuvinėdavo prie bonkos ir taurelės. Be to, ką gėrė namuose, gėrė dar gertuvėse; ten taikėsi dėl nuostolių, gyvulių padarytų, dėl peštynių; ten vaišino kits kitą už praeitas čėsnes.

Netoli gertuvės stovi kalva; joje ūkininkas kaldinasi geležinį žuobriui. Antras ūkininkas, eidamas į gertuvę, užsuko į kalvą pažiūrėti. Juodu sušneko apie tai, kad šiandien ketinama gerti cibavas. Dabar pirmas ūkininkas ir prašo antrojo:

— Meldžiamas, jeigu bus geriama cibavos, duok ir man žinią.

Mat, cibavos — tai buvo pinigai, surinkti iš bežemių grytelninkų ir kampininkų už ganyklą ir ganymą ožkų, paršelių ir karvių. Pinigus tuos pragerdavo visi susiėję. Atsitikdavo, kad cibavos išgertos, o vabalėlis dar nenuramintas, širdį tebegraužia; tada tariasi — kam teks paskutinė taurė. tam šaukti, vadinasi, pirkti bonką degtinės. Nė vienas neatsisako nuo tokių sąlygų, nė vienas nenori išsimesti ir pasisakyti neturįs pinigų. "Kas girts nebagots, tas ir dvės — nieko neturės", taigi ir geria, kol ranka įgali taurę prie burnos prinešti.

(Bus daugiau)

Teisė, politika, ekonomika LKMA suvažiavime

Trečiadienio, rugsėjo 2, rytą Liet. Katalikų Mokslo Akademijos suvažiavime vyko teisės, politikos ir ekonomikos sekcijos paskaitos. Jos turėjo būti trys, tačiau, dr. St. Bačkiui negalėjus tą dieną atvykti, jo paskaita buvo nukelta į šeštadienį, į sociologijos sekcijos paskaitų tarpą.

•

Pirmąją paskaitą, apie tarptautinę Lietuvos padėtį ir ateities perspektyvas, skaitė dr. Domas Krivickas.

Nušvietęs Lietuvos padėtį šio šimtmečio įvykių tarptautinėje raidoje ir pažvelgęs į įvairių kraštų laikyseną dabartinės Lietuvos atžvilgiu, prelegentas blaiviai žiūrėjo į ateitį. Anot jo, daugumas valstybių nepripažįsta Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą; todėl Lietuvos nepriklausomybei atgauti esančios teoriškai trys galimybės: sukilimas krašte, savanoriškas išstojimas iš Sovietų Sąjungos arba išorinės priemonės.

Kadangi pirmosios dvi galimybės tikrovėje neįmanomos, beliekanti trečioji galimybė. Viena svariausių išorinių priemonių būtų Jungtinės Tautos, tačiau jos dabar praktikoje pasirodė visiškai bevalės ir bejėgės. Antroji būtų JAV, kurios pripažįsta tik nepriklausomą Lietuvą, tačiau jos nei moraliai nei praktiškai negelbės.

Belieka pasitikėti vulkanizuojančia jėga tarptautinėj politikoj, kuri kada nors gali pakeisti jėgų pusiausvyrą. Viena iš jų dabar esanti Kinijos laikysena Sovietų atžvilgiu ir jos naudojami argumentai prieš Sovietus, kuriuos anksčiau Sovietai naudojo prieš kitas tautas. Antroji — nauja sutartis tarp V. Vokietijos ir Sov. Sąjungos, kur V. Vokietija atrodo padariusi visas nuolaidas Sovietų naudai, tačiau yra gavusi sau visas pirmenybes Berlyno ir R. Vokietijos susijungimo klausimu. Trečioji jėga tai reakcija, slypinti pačioje Sov. Sąjungoje ir jos respublikose.

Svarbiausia užduotis mum dabar — išlaikyti Lietuvos bylą gyvą įvairiose sferose, kad turėtume tinkamas kortas laikui atėjus.

•

Po trumpos pertraukos dr. Jonas Norkaitis savo paskaitą pradėjo nuo krikščioniškojo taško, kad žmogus yra ekonomikos centras, o privati nuosavybė ir bendrai medžiaginės gėrybės teturi tarnaujantį pobūdį žmogaus atžvilgiu. Tai, anot jo, patvirtina ir liberalizmas su socializmu, kurie per ilgesnę gyvenimo patirtį įnešė į savo sistemas daug pataisų.

Pasak paskaitininko, socialinis — ekonominis klausimas idealiai įgyvendintas yra tiktai vienuolynuose ir kibbuzim, nes ten dirbama ir gyvenama dėl aukštesnių vertybių. Mūsų tarpe tai esą sunku įgyvendinti, tačiau ir mes turime pagal savo aplinkybes siekti idealios ekonominės sąrangos.

Tokiai sąrangai įgyvendinti pirmiausia yra reikalingas ūkio augimas. Tačiau ne visada ūkis auga, tad reikia jį apsaugoti nuo kritimo. Taip pat ir perdidelis ūkio augimas negerai, nes nuskriaudžiami tie, kurie aktyviai jo augime nebedalyvauja. Todėl, anot prelegento, ūkio politiką reikia vairuoti tarp abiejų šių kraštutinumų.

Tam vairavimui naudojamasi "magišku trikampiu": 1) pinigo vertės pastovumu, 2) visų aprūpinimu darbu, 3) užsienio prekybos pusiausvyra. Visi šie dalykai turi būti sprendžiami vienu metu, nes vieni nuo kitų priklauso. Kai kurie ekonomistai dar prie šių trijų sąlygų prideda pastovų ūkio augimą ir "teisingą" valstybinių gaminių paskirstymą. Šios sąlygos, anot paskaitininko, nesančios būtinos, nors, iš kitos pusės, nėra ir žalingos.

Dabar laisvuose kraštuose esanti tendencija suvesti individualios iniciatyvos ir centrinės intervencijos sintezę bei sudaryti darbininkų koalicijas, kad jie taptų lygiu partneriu darbdaviam ir sudarytų jėgų pusiausvyrą. Tačiau visiem šiem dalykam reikia, kad valstybės sudarytų tam tikrus teisinius rėmus, kuriais visiem bendrai būtų galima siekti idealios sąrangos. Tai turėtų būti daroma ne kokiu vienkartiniu įstatymu ar intervencija, bet nuolatinėmis intervencijomis, kurios pamažu taisytų esamą ir numatomą padėtį.

Kaip pavyzdžius prelegentas davė Prancūzijos ir Vokietijos bandymus. Prancūzijoje dabar įvestas darbininkų privalomas dalyvavimas savo darbovietės pelne, vadinamas "participation", o V. Vokietijoje — paritetinis darbininkų dalyvavimas įmonių priežiūroje, anglies ir plieno pramonėje.

Paskaitininkas pabrėžė, kad lietuviai ekonomistai nieko dabar Lietuvos ateičiai ruošti negali, nes ekonomija priklausys nuo to laiko padėties, tačiau dabar ekonomistų pareiga studijuoti įvairių kraštų ekonomijos raidą, kad tas žinias būtų galima panaudoti laisvoje Lietuvoje.

Iš jo pusės viena pastaba: esame nukentėję nuo vienos sistemos (komunistinio socializmo) ir todėl esame linkę visą tą sistemą atmesti, tačiau klaidos atmetimas nereiškia tiesos atradimo. Be to, kiekviena klaida turi tiesos, o kiekvienoje tiesoje galima rasti klaidų. Tik šitaip vadovaudamiesi, galėsim tikrai eiti prie gyvenamosios tikrovės.

S.J.

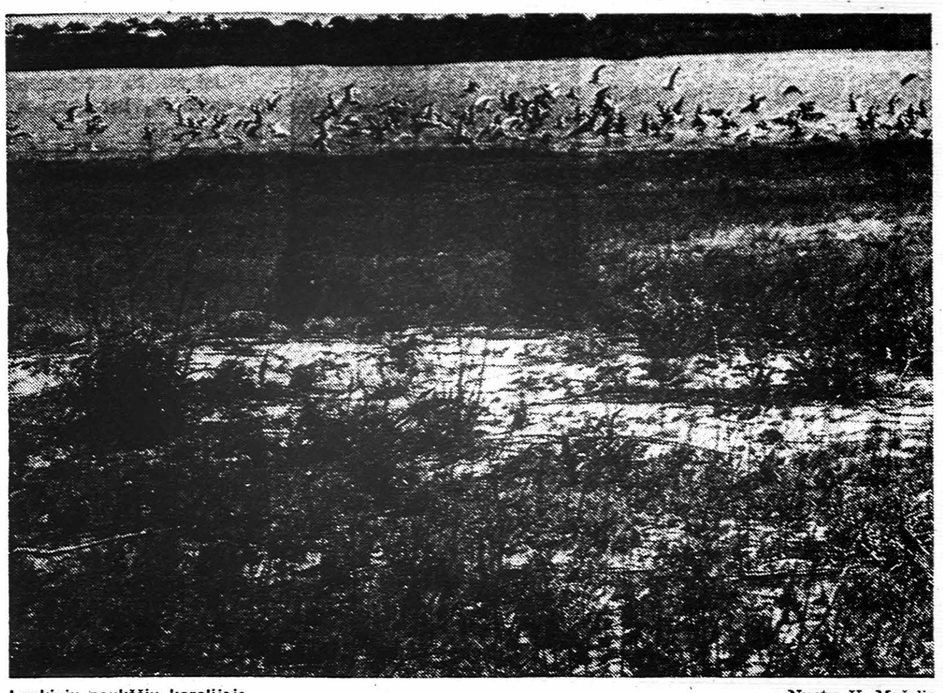

Laukinių paukščių karalijoje — Nuotr. V. Maželio

POKALBIS su rašytojais, redaktoriais, korespondentais, visuomenės veikėjais, parapijų klebonais, rašto žinovais ir farizėjais

— Vytautas Abromaitis

(4)

Žodžių perkėlimas

Vargiai rasime anglų kalbos žodyną, kuriame nebūtų pažymėti perkėlimai. Nerasime šiame krašte sekretorės, kuri neturėtų po ranka perkėlimų žodynėlio. Priežasties nereikia aiškinti. Visi, kas tik mokėmės anglų kalbos, susidūrėme su šia problema. Lietuvių kalboje perkėlimai yra lengvesni, ir, gal būt, dėl to lietuviški žodynai nerado reikalo žymėti perkėlimus. Tačiau yra žodžių, prieš kuriuos suklumpame, pvz.: apskritis, aukštupis, atstovauti, meisteris, paskaita, pastabus, patrauklus, problema, ir pan. Gal kuris lituanistas duos mums gerą patarimą. Lauksime!

Dviskaita

Viena iš artimiausių apraiškų rišančių dabartinę lietuvių kalbą su senove, yra dviskaita. Skaitydamas retkarčiai dar pasitaikantį rašinį su dviskaitos pavartojimu pajunti kaž ką tai ilgesingo — lyg tai grįžimą į praeitį. Deja, dviskaita yra pasmerkta miriop ir redaktoriai jas meto kaip piktžoles iš rašinio. Net senų žmonių prisiminimų raštai yra išvalomi, nors kartais ir pasitaiko, kad toji dviskaita pralenda pro budrias redaktorių akis. Tai yra tie atvejai, kuomet senovės tarmė yra tiek žaismingа, kad užliuliuoja skaitytoją.

Gal būt, kalbos suprastinimui ši operacija ir buvo reikalinga, bet ar nevertėtų dviskaitą prilyginti apendicitui: kol nereikia piauti laukan — tegul ji sau būna. Niekam nieko nepakenks.

Spaustuvėje vartojami išsireiškimai

Kadangi lietuviškose spaustuvėse dirba ir lietuvių kalbos nemokančių ar ją silpnai suprantančių, tad priimta vartoti angliški išsireiškimai, kurių bent svarbiausius čia duosime: *Type-setter* — rinkėjas; *Compositor* — laužytojas; *Proof* — [surinktos medžiagos] nuospauda; *Cut* — klišė (paveikslas); *Dummy* — norimo psl. skaičiaus ir formato knygelės pavyzdys su nurodymais laužytojui; *Pica* (*1 em*) $^1/_6$ colio; *Point* — $^1/_{12}$ emso (šio straipsnio raidės yra 10 p., antraštėlės — 12 p., o pagrindinė str. antraštė — 24 p.); *Bold* — riebus (juodas) šriftas; *Italic* — kursyvas, gulstinis; *Caps* — didžiosios raidės; *l.c.* — mažosios raidės; *Stet.* — palikti!; *Kill* — išmesti surinktą medžiagą, ir t.t.

Žodis

Redaktoriams

Ilgesnį laiką spaustuvėje padirbėjus gauni įspūdį: kiek redaktorių — tiek Lietuvių mokslo akademijų. Ir kiekvienas jų jaučiasi esąs teisus. Atkreipus jo dėmesį į kokį nenuoseklumą jis pažiūrės į tave su lengva, į tolį nukreipta šypsena, kuri tau aiškiai pasako: . . . ką tu, vaikeli! . . .

Tad neužsigaukite, mieli redaktoriai, jei paprašysiu jus suprasti ir "juodąjį" spaudos darbą.

Savo laiku turėjau reikalų su jaunu techniškuoju redaktorium. Jis buvo pramintas "spaustuvės pabaisa". Būdamas didelis pedantas (redaktoriui — dorybė!), jis kovodavo dėl linijos pastūmimo pora milimetrų į vieną ar kitą pusę, ar antraštės raidžių parinkimo bei išdėstymo, iki gaudavo, ko jis siekė. Nors tuo savo kruopštumu vesdavo mus iš kantrybės, — mano akyse stovi labai aukštai, nes jis tiksliai žinojo, ko jis nori. Deja, yra redaktorių, kurie nors ir dirba iš idėjos, bet neturi noro išmokti techniško redagavimo. Jie yra spaustuvės darbininkų nelaimė.

Čia suminėsiu bent porą pageidavimų, kurie turėtų palengvinti bendradarbiavimą redaktoriaus su spaustuvės darbininkais: 1) Kelių autorių veikale redaktorius suvienodina rašybą *rankraščiuose*, bet ne surinktame tekste (korektūrose). 2) Pakeičiant trumpą žodį į ilgesnį ar pridedant porą žodžių, pageidautina (jei tai įmanoma) tam pačiam sakinyje ar sekančiame — atitinkamai išbraukti ar pakeisti, kad būtų išvengta ilgo perrinkimo. 3) Vartojant savą naujadarą, kuris dar nespėjo išeiti į žmones, atkreipti rinkėjo dėmesį. 4) Susitarti iš anksto su straipsnio autorium dėl svetimvardžių ar techniškų žodžių rašymo; būna atsitikimų, kad redaktorius ištaiso rankraštyje vienaip, rinkėjas taip ir surenka, o kai grįžta antroji korektūrų kopija iš autoriaus — mirgėte mirga atitaisymai į pirmykštį rašybos būdą. 5) Keleriopai rašomus žodžius taisyti pagal savo kurpalį nuo straipsnio pradžios, bet ne nuo vidurio (rinkėjas, paprastai, laikosi vienodumo ir į tokius nuo vidurio straipsnio pradėtus pataisymus nekreipia dėmesio!).

Korektoriams

Niekad, o niekad nevartokite pieštuko! Taisykite klaidas plunksna ar "ball-point" (spalvota ar juoda — nesvarbu) ir perbraukus klaidą sakinyje, šone, ties ta pačia eilute rašykite pataisymą. Jei eilutėje yra kelios klaidos, tai kiekvienai jų duokite "raktą" — ženklą, kuris palengvina rinkėjui greičiau susivokti. Labai nepageidaujama yra senoviška taisymo ypatybė, kai korektorius nuveda liniją nuo klaidos (eilutės viduryje) į kraštą prie pataisymo; tokios linijos dažnai užtepa kaimyninės eilutės nosines, taškus ar kepurėles ir tuo pasunkina taisymą.

Jei kartais rinkėjui atbunda Kaino jausmai "matyti kraujo", tai kaltė tų korektorių, kurie, užuot pavartoję priimtus ženklus, prirašo ištisus pamokslus dėl praleistos raidės ar kablelio.

Korektorius deda savo žymenį ant kiekvieno perskaityto puslapio ir tuo jis pažymi, kad prisiima atsakomybę už visus pataisymus. Savo asmeniškas pastabas rinkėjui ar laužytojui (jei tokios yra reikalingos) apibraukia skrituliu.

Lituanistams

Gražu yra, kad jūs gvildenate lietuvių kalbos klausimus spaudoje, tačiau, anot Evangelijos prilyginimo, jūsų žodžiai krinta ant uolos. Rašant į mažo tiražo žurnalą jūsų žodžiai nepasiekia plačiųjų masių. O ji, ne kas kitas, reikalinga jūsų pagalbos. Rašykite į mūsų populiariąją spaudą, kokios pasaulėžiūros ji bebūtų, nes tik čia bus tikroji nauda.

Pradžiai, gan palaidais pavyzdžiais, duosiu pluoštą medžiagos, kuri tikrai reikalinga žinovų aptarimo. Gal būt, daugumą jų kas nors kada nors ir gvildeno, bet kas iš mūsų turi laiko ir noro surasti — kur ir kada kas rašė.

Štai jie: aštuonytis *-nnytis*, parapietis *-jietis*, abeji *-ieji*, svarbiausia *-iai*, amerikiečiai *-konai*, čikagiškiai *-iečiai*, Pabaltė *-tijys, pabaltiečiai* ar *baltiečiai*, pereitų [metų] - *praeitų*, nebereikalo - ne be reikalo, galėtumėm *-me*, [karinės] pajėgos - jėgos, meisteris - meistras, nė - nei, drabužiai - rūbai, kainuoja - kaštuoja, avalynė - apavas, priekyje - priešakyje, lituanistinė *-ikos* [mokykla], kautynės *su* lenkais - *prieš* lenkus, akademinė ir meninė minėjimo dalis *-ys*, su savo trim sūnais *-umis*, įvadas į pamokymus užsukti laikrodžiui *-dį*, [moteris] pirmininkas *-ė*, $ - dol., [JAV] valstijos -ybės, civilis ar civilinis tarnautojas, radio -jas, radistas -jistas (asmuo kalbąs oro bangomis); ar galima perkelti žodžius paliekant eilutėj vienos raidės prieš dėlį į- (į-jung-ti, į-spraus-ti); asmens vardai trumpintini keliomis raidėmis: Ant., St., Br., Jz., ir pan. ar suvienodinant rašyti tik pirmąją vardo raidę.

Labai svarbu būtų gauti patarimą rašantiesiems į spaudą kaip grupuoti straipsnyje mintis į pastraipas, kad nebūtų einama į kraštutinumus: visas kelių lapų straipsnis suplaktas į vieną "blyną", arba kas kelintas sakinys iš naujos pastraipos.

Ir pagaliau, mieli rašto žinovai, ką mes darysime su *ą, ė, ų, ff, ss, cz, ph, mienkij znak*, etc., kurie taip dažnai pasitaiko mūsų atsiminimų autorių raštuose.

(Bus daugiau)

Lietuvos pasiuntinybės žinios

Rugpiūčio 5 Lietuvos atstovas su žmona dalyvavo Kongo demokratinės respublikos nuolatinio atstovo Jungtinėse Tautose Theodore Idzumbair surengtame priėmime Mayflower viešbutyje pagerbti Kongo prezidentui ir poniai Mobutu.

Rugpiūčio 12 O. ir J. Kajeckai dalyvavo Jamaikos ambasadoriaus priėmime, surengtame Shoreham viešbutyje pagerbti Jamaikos ministeriui pirmininkui.

Rugpiūčio 20 staiga mirus 14 metų buvusiam JAV senato kapelionui dr. Frederick Brown Harris, Lietuvos atstovas ir p. O. Kajeckienė pareiškė užuojautą velionies žmonai ir giminėm. Jie taip pat dalyvavo jo laidotuvių pamaldose.

Velionis buvo labai palankiai nusiteikęs Lietuvos atžvilgiu. Būdamas senato kapelionu, jis padėdavo pravesti invokacijų reikalą senate Vasario 16 proga.

•

Ryšium su š. m. birželio 16 užpuolimu — sužeidimu Lietuvos atstovas J. Kajeckas gavo iš valstybės departamento apgailestavimą-užuojautą; taip pat daug užuojautų gavo iš amerikiečių bei lietuvių visuomenės.

Nespėdamas visiem asmeniškai padėkoti, Lietuvos atstovas šia proga giliai ir nuoširdžiai dėkoja visiem geraširdžiam lietuviam už pareikštą užuojautą ir už greito pasveikimo linkėjimus.

Šiuo metu Lietuvos atstovas baigia atgauti jėgas ir sustiprėti.

PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokštelės už 5.50 dol. su persiuntimu

40 Lietuviškų Meliodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalelės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žąselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainelę, Tykus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Unčių tupi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jojau dieną, Sutems tamsi naktužėlė, Aušta aušrelė, Šviesi pazarėlė. Tris dzienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Garnys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Kur Banguoja Nemunėlis A. Brazio įdainuota: Kur banguoja Nemunėlis, Suviltas, Patekėk aušrine, Siuntė mane motinėlė, Piliu stiklelį, Kur bakužė samanota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Arija iš operos "Gražina", Tėve Mūsų, Sveika Marija ir Šventa Naktis. Mono 2 dol.

KNYGŲ IŠPARDAVIMAS BEVEIK UŽ PUSĘ KAINOS

"Atsiminimai iš Balfo veiklos". 404 psl., apie 150 įdomių nuotraukų iš Amerikos ir Europos lietuvių gyvenimo. Čia rasite mokinių grupes, chorus, veikėjus ir t. t. Pamatysite kaip atrodėte prieš 20-25 metus.

"Vytautas the Great". 202 psl. Anglų kalboje istorinis veikalas, nušviečiąs Lietuvos didingą ir garbingą praeitį 14 ir 15 šimtmečiuose. Jaunimui ir kitataučiam ypač svarbu ją perskaityti.

Už abi knygas su minkštais viršeliais tik 5 dol., o už abi knygas su kietais viršeliais tik 7 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik keliolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Tra-Lia-Lia, Lituanicos Tunto skautų įdainuota 18 lietuviškų skautiškų dainų: O Tėvyne gintarine, Kregždutė, Strazdelis, Nusileido saulužėlė, Šienelis ralio, Pakelsim vėliavas, Pasėjau linelius ant pylimo, Ramovėnų maršas, Smarkiausi iš visų, Smailužis, Vėjas, Sutrenks propeleriai, Gęsta laužai, Šėriau šėriau, Vėjavaikis. Paruošė F. Strolia. Stereo su persiuntimu 5 dol.

Gimtinės dangus. Lietuvių kompozitorių lengvos muzikos įrašyta 12 dainų: Gimtinės dangus, Jūra gimtoji, Prie laužo, Linksmasis medžiotojas, Kelionės daina, Žaliasis potvynis, Grįžtant į uostą, Čipolinas, Vėjas pusto kopų smiltis, Prie apleisto namo, Šiaurės atradimas, Skausmas. Dainuoja solistai. Išleido Lietuvių Radijo Montrealyje. Kaina 5 dol.

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Barbutė ir Pilypas, Šią naktele, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievuže, Augu pas tėvelį Stikliukėli. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktuže rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelį, Sėdžiu po langeliu, Oi berneli vientury ir Vakaras. Kaina 2 dol.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Aguonėlė, Siuntė mane motinėlė, Palankėj, Laisvės varpo daina, Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siūbavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos. Mono 2.00 dol. Stereo 4.50 dol.

Lietuvių Tautiniai Šokiai, Aštuonytis, Landutė, Lenciūgėlis, Sukčius, Linelis, Jevaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakaruškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis. Išleido J. Stukas, Mono 2 dol.

Linksmų Kalėdų. Rūtos ansamblio padainuota: Leiskite rasą, Tyliąją naktį, Piemenėliams, Nakties tyloj, Gul šiandieną, Linksmą giesmę, Sveikas Jėzau gimusis, Tylią naktį, Ateikit džiaugsmingai, Mes girdėjom angelus, Šventa naktis ir Angelai gieda danguje. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Lietuvos Kanklės. Tautinio kanklių ansamblio, vad. O. Mikulskienės: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motinėlę, Rugučiai, Lenciūgėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Sveikas Jėzau, Siuntė mane motinėlė, Kepurinė ir Per girią, girelę. Mono 2 dol. Stereo 4.50.

Dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuotos liaudies dainos: Plaukia Nemunėlis, Subatos vakarėlį, Gražių dainelių, Buvo gera gaspadinė, Per girią, girelę, Tūkstantis žingsnelių. Salta žiemužė, Per Klausučių ulytėlę, Vilniaus kalneliai, Pragėriau žirgelį, Praded aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesakiau, Pasėjau linelius, Daug daug dainelių, Mylėjau mergelę, Bijunėlis žalias, Kai aš turėjau kaime mergelę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Vėl dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuota: Mes su rūtom, Atskrend sakalėlis, Motulė mane barė, Kas šubatos vakarėlį, Šėriau žirgelį, Gegutė raiboji, Ant kalno karklai, Suskyniau skynimą, Du broliukai kunigai, Šėriau šėriau sau žirgelį, Kur tas šaltinėlis, Augo kieme klevelis, Ant kalno mūrai. Eisim, broleliai, namo. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Rūtos ansamblis ir sol. Lionė Juodytė dainuoja: Aš mėgstu mėlynąjį dangų, Kaip gražiai žiba žvaigždutės. O kai aš. Sakyki, upeli, Džinguliukai, Ko liūdi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berneliui nesisiūliau, Kur banguoja Nemunėlis, Ar negaili, seserėle, rūtelių. Pasakyk, čigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur bernelis vieną mintį ir Kaip slaptingai. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Virš išvardintos trys ilgo grojimo plokštelės su persiuntimu už 5.50 dol. Gaunamos Darbininko administracijoje.

Atsisveikina su prašymu remti, remti...

Užėjęs atsisveikint, Tėvas Juvenalis Liauba, prašė jo vardu padėkoti visiem, kurie šiokiu ir tokiu būdu jam parodė širdies bei paramos organizuojant Pranciškonų Kultūros židinį.

Kai pereitais metais būsimam Kultūros židiniui įsigytas laikines patalpas galima buvo jau panaudoti visuomenės reikalam ir jose buvo surengta dailės paroda, Darbininko redakcija tarp svarbiausių New Yorko srities metinių pozityvių įvykių žymėjo ir Kultūros židinio atidarymą, pagarbos žyminį įteikdama Tėvui Juvenaliui Liaubai. Nors Kultūros židinys kaip ir kiti vienuolijos darbai yra sutelktinis visos vienuolijos darbas, bet darbo organizacija visada reikalauja, kad vienas būtų jų prieky. Tokis vaidmuo Kultūros židinio organizavime teko Tėvui Juvenaliui Liaubai.

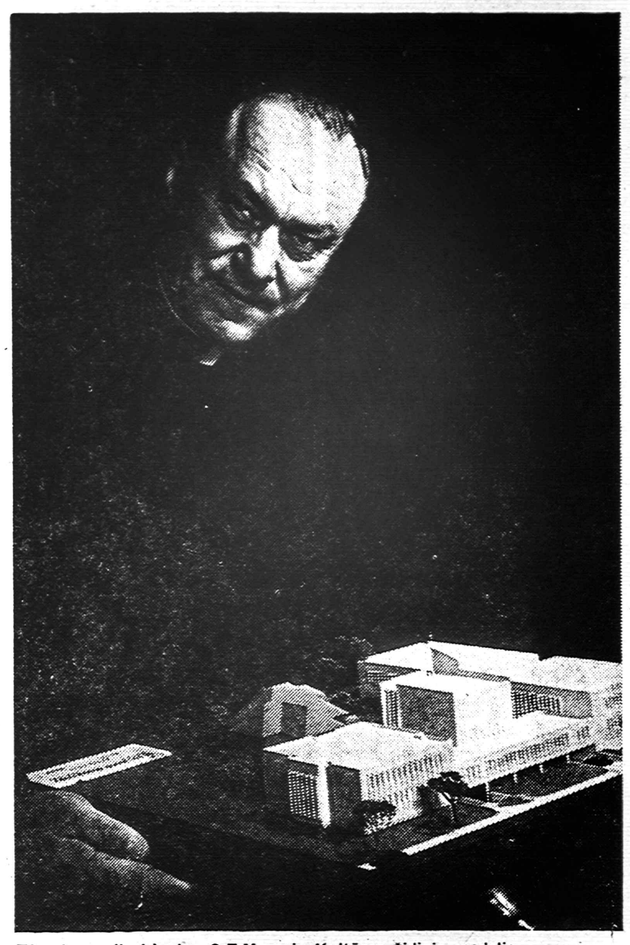

Tėv. Juvenalis Liauba, O.F.M., prie Kultūros židinio modelio.
Nuotr. R. Kisieliaus

Kaip buvo paskelbta, dabar Tėvas J. Liauba paskirtas viršininku į St. Catharines, Kanadoje (kur jis anksčiau buvo dirbęs), tik prieš šešeris metus naujai išrinktos provincijolo L. Andriekaus vadovaujamos provincijos tarybos iš Kennebunkporto buvo atkeltas į New Yorką ir pavestas Kultūros židinį organizuoti. Dabar grįžta atgal į pirmykštę vietą: pagal vienuolijos vidaus tvarką niekas negali ilgiau būti kaip du trimečius iš eilės tose pačiose vadovavimo pareigose. O žinia, atsakomybė už viską savo vadovaujamoj srityj tenka viršininkui.

Buvo dabar proga pasiteirauti, kokioj padėty ir su kokia nuotaika jis perduoda darbus kitiem tęsti.

— Atvirai sakant, tie šešeri metai man buvo sunkiausi visame mano gyvenime. New Yorko sąlygos yra pačios žiauriausios uždaviniui, kuris man buvo pavestas. Surasti tinkamą plotą; suradus susikalbėti su kiekvienu namų savininku ir namus išpirkti; teismo keliu panaikinti ("covenant") visoje sekcijoje individualines sutartis, pagal kurias namai čia tegalėjo būti tik vienos šeimos; be to, pašalinti iš pereito šimtmečio užsilikusius miesto kelių planus, kurie būtų trukdę statybos planų vykdymą; su miesto savivaldybės planavimo skyrium sutarti, kad būtų uždaryta užpakalinė gatvė, kurios pusė būtų panaudota statybai (belieka tik formalumai patvirtinti), o tuo pat metu organizuoti preliminarius pastatų planus, kurie patenkintų vienuolijos ir visuomenės gyvuosius interesus — visa tai reikalavo ne tik laiko ir kantrybės. Bet, kaip žinot, žemės sklypas jau išrinktas — pora akrų su viršum yra retenybė New Yorke ir dar tokioj vietoj. Žemėn investuota keli šimtai tūkstančių. Nemažiau lėšų sutelkta ir tebetelkiama būsimai statybai. Planai preliminariškai paruošti ir vienuolijos vadovybės priimti. Ir statyba turės ateinantį pavasarį prasidėti. Galėtum sakyti — kelio atgal nėra, nei sustoti negalima, nes su kiekvienu uždelsimu medžiagų bei darbo kainos auga ir statybą pabrangina.

Tokia yra dabartinė padėtis.

O aš prie savo padėkos ligšioliniam talkininkam vienuolijoje ir visuomenėje tegaliu pridėti vieną vienintelį prašymą: remti remti, remti ir toliau tą darbą, kurio vaidmenį religinei ir tautinei dvasiai ugdyti tinkamai įvertinti tegalės ateitis.

Kalifornijos Lietuvių Fondo vajaus komitetas. Iš k. V. Lembertas — ižd., arch. Edmundas Arbas — pirm., N. Enck — sekretorė, poetas B. Brazdžionis ir J. Kojelis — vicepirmininkai. Nuotr. L. Kanto

LOS ANGELES, CALIF.

Kan. Tumo-Vaižganto minėjimą, prisimenant 100 metų sukaktį nuo jo gimimo, Tautinių namų salėje rugsėjo 19, šeštadienį, 7:30 val. vak. rengia Los Angeles Tautinės sąjungos skyrius. Paskaitą skaitys rašytojas Jurgis Gliauda. Koncertinę dalį atliks sol. Regina Aukštkalnytė. Jai akomponuos muz. O. Metrikienė.

Kalifornijos Lietuvių diena, rengiama L. B. Vakarų apygardos bei Los Angeles ir Santa Monica apylinkių, įvyks rugsėjo 27 d. Marshall aukštesniosios mokyklos ir Šv. Kazimiero parapijos salėse. Meninėj programoj — solistas tenoras Stasys Baras iš Chicagos. Savo kūrinių parodą išstatys dail. Alfonsas Docius iš Kanados.

Santa Monica Lietuvių klubas rudens balių rengia spalio 10, šeštadienį, 7 val. vak. Miramar viešbutyje, prie Ramiojo vandenyno, Santa Monica, Calif. Šokiam gros Larry Larson orkestras.

Šv. Kazimiero mokykla naujus mokslo metus pradėjo rugsėjo 10 d. mišiomis. Įsiregistravo 310 mokinių. Jų tarpe 70 lietuviukų. Šiais metais mokinių bus 30 daugiau negu pernai. Mokykloj dirba 4 Šv. Kazimiero seserys ir 4 pasauliečiai mokytojai. Mokyklos vedėja sesuo Johanna, mokyklos kapelionas — kun. dr. Algirdas Olšauskas, chorui talkina komp. Bronius Budriūnas, lietuvių kalbą dėsto — mok. Ona Razutienė.

Lietuvių radijo parengimas įvyks spalio 24, šeštadienį, 7:30 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Bus meninė programa, vakarienė, šokiai.

Metinis bazaras, rengiamas Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, įvyks spalio 18. Bazaro pelnas skiriamas naujos salės statybos fondui ir parapijos trobesių pagerinimui. Bažnyčiai reikalingas naujas stogas.

Vakarinės mišios šeštadieniais Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje įvestos rugsėjo 5. Jos bus laikomos lietuviškai kiekvieną šeštadienį, 7:30 val. vak.

Lietuvos vyčių 133 kuopa išsirinko naują valdybą: Rimas Gajauskas — pirmininkas, Joane Lubin — vicepirm., Gabija Bonataitė — ižd., Karolė Bichnevičiūtė — sekr., dvasios vadas — kun. R. Kasponis.

Los Angeles ateitininkai šiais metais stovyklavo prie jūros, prie Goleta miestelio, 5 mylios nuo Santa Barbara, Calif. Stovyklavo 28 asmenys nuo 16 iki 23 rugpiūčio. Stovyklai vadovavo studentai Algis Puteris iš Toronto, Rimas Juzaitis iš Philadelphijos, Daina Kojelytė iš Los Angeles, ir kun. R. Kasponis, Šv. Kazimiero parapijos vikaras ir kuopos dvasios vadas. Šeimininkavo Irena Raulinaitienė ir Žmuidzinienė.

Prof. Jonas Kuprionis, iki šiol dirbęs Ruston Louisiana, Politechnikos institute, persikėlė gyventi į Los Angeles ir laikinai sustojo pas savo dukrą ir žentą Ankaičius, Reseda, California. Kuprioniai Los Angeles rado ir kitą savo dukrą —Dalią, ištekėjusią už Rimanto Dūdos.

Vytautas Valys, iki šiol gyvenęs Pietinėj Amerikoj, persikėlė gyventi į Los Angeles ir laikinai sustojo Santa Monica, Calif. — **L.Ž.**

Prie Šv. Kazimiero parapijos mokyklos stovi iš k. klebonas prel. J. Kučingis, M. A. Lubinienė ir Pranas Lubinas — Lietuvos krepšinio komandos žaidėjas. Nuotr. L. Briedžio

— **Adelaidės teatras Vaidila** spalio 31 ir lapkričio 1 gastroliuos Sydnejuje su dviem scenos veikalais: V. Mykolaičio - Putino "Valdovo Sūnūs" ir A. Rūko "Bubulis ir Dundulis". Adelaidę nuo Sydnejaus skiria daugiau kaip 1000 mylių.

BALTIMORE, MD.

Maldininkų kelionė į Mt. St. Mary's Liurdą įvyks rugsėjo 27, sekmadienį. Vadovaus prelatas L. Mendelis. Maldininkai susirinks 9 val. ryto prie Šv. Alfonso bažnyčios ir nuo ten autobusais vyks į šią gražią vietą kalnuose Emmitsburg, Maryland. Prie Liurdo prelatas aukos mišias. Po mišių pietūs Mt. St. Mary's kolegijos valgykloje. Po kelių valandų bus važiuojama į Šv. Juozapo kolegiją ir ten Sisters of Charity gražioje koplyčioje prie palaimintosios Elžbietos Seton karsto maldininkai dalyvaus šv. valandoje, maldaudami Dievo taikos pasauliui. Pramatantieji šioje maldininkų kelionėj dalyvauti skatinami iš anksto klebonijoj įsigyti bilietus.

Šv. Alfonso suaugusių klubas ruošia linksmą vakarą rugsėjo 26, šeštadienį, Šv. Alfonso mokyklos kambariuose. Rengimo komitetas energingai dirba ir kviečia visus narius su šeimomis ir draugais gausiai dalyvauti šiame vakare. Šokiam gros geras orkestras.

Lietuvių postas 154 rugsėjo 27, sekmadienį, 2 val. popiet Lietuvių svetainės didžiojoj salėj turės ypatingas iškilmes. Bus pristatyta naujoji valdyba. Dalyvaus Lietuvių Posto Auxiliary padėjėjos. Marylando žymūs legionierių organizacijos vadai pakviesti į šį parengimą. Legionieriai ruošia įdomią programą. Po ceremonijų bus vaišės.

Sodalietės rengia naujų suknelių ir paltų madų parodą spalio 7 d. gražioje Martin's West salėj. Vakaras prasidės 7:30 val. su vakariene. Bus loterija ir programa. Bilietus raginama įsigyti iš anksto.

Ona Lukas - Lukoševičienė, pirmos kartos lietuvė, mirė Šv. Agnietės ligoninėj rugsėjo 6. Velionė paskutinius metus sirgo. Kol sveikata leido, ji atliko svarbų vaidmenį lietuviškose organizacijose, ypatingai Moterų Piliečių Klube, Didžiojo Kunigaikščio Mindaugo ir Kęstučio pašalpos draugijoj ir Baltimorės chore "Daina". Ji buvo susipratusi lietuvė ir daug dirbo lietuvybei išlaikyti Baltimorės lietuvių tarpe. Jos vyras Vincas mirė prieš keletą metų. Gedulingos mišios už jos vėlę Šv. Alfonso bažnyčioj buvo aukojamos rugsėjo 11. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdę giminės.

Jonas Obelinis

Worcester, Mass.

Moterų Sąjungos mišios televizijoj

Besidžiaugdamos kaitinančiais vasaros saulės spinduliais, gal daugelis pamiršom, kad spalio 11, sekmadienį, Moterų Sąjungos Naujosios Anglijos apygarda Bostone turės mišias televizijoj.

Visos Naujosios Anglijos kuopos kviečiamos tai dienai ruoštis, kad gausiausiai galėtume dalyvauti ir tuo būdu atiduotume Dievui garbę ir savo širdžių meilę, o kenčiančiai Lietuvai parodytume savo ištikimybę.

Registruokimės savo kuopose ir važiuokim visos. Parodykim visiem, kad Moterų Sąjunga tebėra veikli.

Išvyko atgal į Europą

Kun. H. Šulcas, salezietis, per vasarą dirbęs įvairiose jaunimo stovyklose ir aplankęs saleziečių geradarius, draugus ir pažįstamus, rugsėjo 9 išskrido atgal į Italiją, o iš ten vyks į Vokietiją mokytojauti Vasario 16 gimnazijoje.

Jo mamytė E. Šulcienė pasiliko ir šiais metais pas Nekaltai Pradėtosios Marijos seseles Putname ir Villa Maria poilsio namuose eina šeimininkės pareigas.

Kviečia į chorą

Šv. Kazimiero parapijos kunigai ir vargonininkas muz. A. Mateika nuoširdžiai kviečia visus įsijungti į parapijos bažnyčios chorą. Ypatingai kviečiamas jaunimas.

Mūsų kolonijoje veikia ir antras (Meno Mėgėjų Ratelio) choras. Jam vadovauja tas pats muzikas A. Mateika. Jis kartu su valdyba kviečia visus tapti nariais ir šio choro.

Čia vėl akys krypsta į jaunimą, kurio daug gražaus yra mūsų kolonijoj, bet, deja, mažai jį matom lietuviškose pamaldose ir visai nematom choruose.

Tėvai, kurių širdyse dar dega Dievo ir Tėvynės meilė, prašykim savo sūnus ir dukras, kad jie pabustų iš dvasinio ir tautinio apsnūdimo ir jungtųsi į minėtus chorus, kad vėl didingai skambėtų giesmės mūsų bažnyčioje ir dainos visoj Naujojoj Anglijoj.

Bažnytinio choro repeticijos vyksta kiekvieną penktadienį, 7:30 val. vak., Šv. Kazimiero mokykloj. J.M.

PRANCIŠKONŲ PASKYRIMAI

Lietuvių pranciškonų vadovybė savo posėdžiuose rugsėjo 1-4 padarė naujus vienuolynuose paskirstymus.

Kennebunkport, Maine, gyvens: T. Jurgis Gailiušis — provincijolas, T. J. Dyburys — namų viršininkas, T. J. Butkus — viršininko pavaduotojas, T. B. Grauslys — provincijos sekretorius, T. A. Žiubrys — misijonierius, T. St. Ropolas — provincijolo sekretorius, T. N. Švambarys, T. Eug. Jurgutis —provincijolo patarėjas ir Br. P. Gaidys.

Greene, Maine: namų viršininkas — T. A. Venslovas, T. J. Vaškys — ekonomas.

St. Catharines, Ont.: T. J. Liauba — viršininkas ir klebonas.

Toronto, Ont.: T. P. Barius — viršininkas ir klebonas, T. B. Bagdonas — viršininko pavaduotojas, T. T. A. Prakapas, R. Šakalys ir A. Simanavičius — parapijos vikarai, Br. H. Sedeika — zakristijonas.

Brooklyn, N. Y.: T. L. Andriekus — namų viršininkas, T. B. Mikalauskas — pagalbininkas ir ekonomas, T. P. Baltakis — Kultūros židinio direktorius ir statytojas, T. B. Ramanauskas — Aidų administratorius, T. P. Baniūnas — Darbininko administratorius ir Kultūros židinio fondo telkėjas, T. V. Gidžiūnas — Varpelio redaktorius, III Ordino vyriausias direktorius ir K. ž. fondo telkėjas, T. V. Balčiūnas — misijonierius, T. K. Bučmys — Darbininko redaktorius, T. P. Šarpnickas — vyriausias K. ž. fondo telkėjas, T.T. Degutis — K. ž. pagalbininkas. Spaustuvėje paskirti: T. P. Giedgaudas — direktorius, T. J. Bacevičius — pagalbininkas, Br. V. Biveinis, Br. A. Trumpa, Br. J. Petkevičius, Br. P. Malukas, Br. T. Proscevičius; Br. K. Gulbinas — virėjas.

Bridgeville, Pa.: T. G. Baltrušaitis, viršininkas ir klebonas, T. P. Kvederis — vikaras ir misijonierius.

Kituose pasaulio kraštuose bei misijose lietuvių pranciškonų yra 6 kunigai ir 16 brolių. Naujokyne šiuo metu yra 2 klierikai.

PADĖKA

LF Bičiuliai savo poilsio ir studijų savaitės proga Dainavoje tarp įvairių paskaitų bei meninių parengimų labai nuoširdžiai pagerbė Lietuvos laisvės kovotojus-partizanus. Pagerbimas pradėtas mišiomis atvirame ore, prie atšlaitėje išraižyto Lietuvos reljefo, uždegant 30 žvakučių, simbolizuojančių bolš. Rusijos okupacijos metų skaičių. Vėliau salėje suvaidintos dvi ištraukos iš partizanų kovų, parodyta kovos vaizdų skaidrėse, prisiminti partizanų vadai, ypač Juozas Lukša, kaip laisvės kovų simbolis. Šia proga jo vardu įsteigtam įnašui Lietuvių Fonde suaukota 189 dol.

Tai konkreti auka, padedanti išlaikyti laisvės kovos dvasią gyvą. Gražu, kai aukotojų eilėn stoja ir mūsų jaunimas. Štai Paulius Klimas ir Gintaras Baronas, dar Lietuvos nematę, skiria dalį savo sutaupų dėl Lietuvos laisvės žuvusių partizanų vardui įamžinti.

Juozo Lukšos įnašas Lietuvių Fonde (nario Nr. 2036) bus atidaras, kol Lietuva atgaus laisvę. Prie jo prisidėti galima bet kada. Ir ne aukos dydis, bet prisidedančiųjų skaičius čia yra svarbiau, nes, tik visi kartu veikdami, pajėgsime sugriauti okupanto ruso melus partizanų kovoms suniekinti.

Čekį ar money-order rašyti Lithuanian Foundation ir siųsti: Lietuvių Fondas (2036), 6643 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Visiem aukojusiem reiškiu nuoširdžią padėką.

A. Balsys
J. Lukšos įnašo atstovas

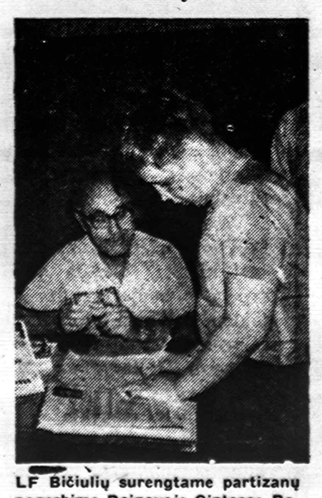

LF Bičiulių surengtame partizanų pagerbime Dainavoje Gintaras Baronas įrašo savo auką kapitono Juozo Lukšos įnašui. Nuotr. A. Balsio

IŠ VISUR

— **Kunigų Vienybės suvažiavimo** Kennebunkporte, Maine, posėdžiai prasidės rugsėjo 22 d. 1 val. p.p. ir baigsis rugsėjo 23 d. 12 val. vidudienį. Visi kunigai kviečiami dalyvauti, nes suvažiavime bus svarstomi visiem svarbūs ir aktualūs klausimai. Prel. V. Balčiūnas kalbės apie naujosios liturgijos pritaikymą lietuvių parapijose. Kun. V. Zakaras, K. V. sekretorius, referuos apie pilno naujo mišiolo ir lekcijonaro paruošimo ir išleidimo galimybes. Tėv. Placidas Barius, OFM, Prisikėlimo parapijos klebonas Toronte, patieks savo mintis apie Religinio Centro organizavimą ir parapijų tarybas. Suvažiavime dalyvaus vysk. A. Deksnys ir padarys pranešimą apie lietuvių sielovados problemas vakarų Europoje. Bus svečių iš Europos: prof. Antanas Liuima, S.J., ir kun. dr. Juozas Vaišnora, MIC — abu iš Romos, tėv. Alfonsas Bernatonis, iš Vokietijos. Taip pat suvažiavime dalyvaus pranciškonų, jėzuitų ir marijonų provincijolai bei Kanados K.V. pirmininkas prel. J. Tadarauskas.

— **Kazys S. Karpius** 75 m. amžiaus sukakties proga bus pagerbtas Dirvos rudens baliuje, kuris įvyks rugsėjo 26, šeštadienį, 7 val. vak. Šv. Jurgio parap. salėje, Clevelande. Pagrindinis kalbėtojas bus adv. Antanas Lapinskas iš Chicagos, buvęs ALT S-gos pirmininkas. Meninę programą atliks solistė Aldona Stempužienė, akomponuojant muz. Reginai Brazaitienei. Programos vedėjas Vladas Vijeikis iš Chicagos.

— **Kazys Kaknevičius,** Toronto, Ont., Canada, yra Carling Brewing Co. darbininkų unijos prezidentas. Jis padėjo daug pastangų, kol dirbantiesiem iškovojo gerus atlyginimus ir kitokius priedus. Sunkiuose darbo ir atlyginimo disputuose ši unija išstojo iš tarptautinės sąjungos ir tapo nepriklausoma.

— **Dr. M. Anysas** baigia savo istorinį veikalą Vytautas — Aleksandras, Didysis Lietuvos kunigaikštis, kur aprašomos jo kovos už savo palikimą, jo laimėjimai ir nepasisekimai 1350-1430. Veikalas buvo pradėtas Vokietijoj po II pasaulinio karo ir tęsiamas Kanadoj. Jis buvo pertrauktas darbų "Senprūsių laisvės kovos" ir "Žymiosios lietuvės moterys". Veikalas bus 400 psl. Panaudoti vokiški, lotyniški, lenkiški ir rusiški šaltiniai. Veikalą numatoma išleisti 1971.

— **Irena Stankūnaitė,** mirus jos mamytei Stefanijai Stankūnienei, kurį laiką scenoje nesirodė. Šiuo metu vėl pradėjo tęsti dainavimo studijas ir ruošia naują repertuarą. Ji yra pakviesta rugsėjo 26 dainuoti Philadelphijos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyriaus ruošiamame koncerte ir spalio 11 Brooklyne, Lietuvių Katalikių Moterų Sąjungos 25-rių metų sukakties minėjimo bankete.

— **Biržų gimnazijos** 50 metų sukakties minėjimas rengiamas spalio 3 d. 6:30 val. vak. Chicagos Savings and Loan patalpose, 6245 So. Western Avenue, Chicagoje.

— **Šeimų savaitgalis** Putname bus spalio 17-18. Praves kun. Pranas Geisčiūnas, Balfo reikalų vedėjas. Pradžia spalio 17, šeštadienį, 8 val. vak. Negalintiem atvykti šeštadienį pirmas pokalbis bus sekmadienį 10 val. ryto. Mišios 11:30 val. ryto. Šeimos gali atvykti su vaikais, kurie bus globojami. Informacijos reikalu kreiptis: Sister M. Palmira, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. Telef. (203) 928-5828.

Dalis ekskursijos dalyvių Blue Water Manor terasoje. Viduryje Tėv. Petras Baniūnas, D. ir A. Slyvynai.

Ekskursantai apžiūri Blue Water Manor vasarvietės pastatus.

Lietuviška vėliava viršum paviljono

Ekskursija į Montrealį

Darbininko administracija Darbo dienos savaitgalį surengė į Montrealį ekskursiją, kuriai vadovavo Tėv. Petras Baniūnas, O.F.M. Ekskursija išvyko rugsėjo 5 d. 8 v. ryto nuo pranciškonų vienuolyno Bushwick Ave. Sustojo prie M. Šalinskienės šermeninės Woodhavene, kur laukė didesnė ekskursantų dalis. Viso susidarė 45 keleiviai. Ten pasikrovę, taip ir iškeliavo tiesiai į šiaurę.

Sustojo tik vieną kartą prie George ežero, kur yra restoranų telkinys. Ten visi užkando ir atsikvėpė. Tada jau tiesiai į Montrealį, kurį pasiekė apie 8 v.v. Nakvoti sustojo prancūzų pranciškonų vienuolyne, kuris, vykstant parodai, perleistas svečiam.

Ko važiavo į Montrealį?

Anam mieste 1967 buvo pasaulinė paroda. Kai ji pasibaigė, gražių pastatų ir aikščių nesunaikino — padarė nuolatinę parodą. Tai nebėra buvusi technikos ir industrijos paroda, bet čia sutelkta tiek daug įvairių tautų dalykų ir meno, kad visiem įdomu aplankyti.

Kitos valstybės savo paviljonus panaikino, pardavė, kitos pasilaikė, ten įrengdamos savo propagandines reklamas.

Lietuvių skyrius

Buvusiam Japonijos paviljone dabar vyksta įvairių tautų parodos. Šią vasarą čia savo menus ir tautodailę demonstravo latviai, estai. Šiuo metu, kai lankėsi Darbininko ekskursija, kaip tik rado lietuvius.

Lietuviam buvo skirta kokie 4-5 kambariai. Išstatyti Montrealyje ir Kanadoje gyvenančių lietuvių dailininkų paveikslai. Sutelkta daug audinių, gintaro, įvairių rankdarbių.

Kaip yra madoje tokių parodų metu, — kas nors demonstruojama. Lankytojai štai matė lietuviškų šiaudelių gaminimą. Demonstravo viena lietuvė moteris, kaip šiaudiniais papuošalais dekoruoja Kalėdų eglutę.

Paviljone buvo ir daugiau lietuviškos nuotaikos. Štai per visus kambarius ir sales sklido tik lietuviška muzika, skirta tai dienai.

Tik lietuviška vėliava

Paviljonas buvo papuoštas tik lietuvišką vėliava. Tai kėlė nemažą nuostabą—kodėl? Pačiam paviljone tuo pačiu metu buvo ir kitų tautų parodėlės.

Pasirodo, kad tą naktį kažkokie vaikėzai buvo įsibrovę į paviljoną ir jį patvarkė bei apkraustė. Nukabino ir vėliavas. Lietuviškos vėliavos nuimti nesuspėjo, nes buvo pastebėti ir išvaikyti.

"Gintaras" šoka ir dainuoja

Tarptautiniame paviljone tą dieną vyko lietuviška programa. Montrealio tautinis ansamblis "Gintaras" čia gražiai pasirodė — jis šoko, dainavo, grojo. Publikos klausėsi kokie 5000. Įspūdis buvo pagaunantis ir malonus. Žmonės šiltai priėmė.

Žmonių čia susirenka labai daug, nes tos tautų programos eina viena po kitos. Štai po lietuvių buvo lenkai. Tai ir sutraukia turistus.

JAV paviljone

Lankytojam tikrai patiko JV paviljonas. Ten buvo rodomas filmas Gražioji Amerika. Prasidėjo kelione nuo Laisvės statulos, toliau — per visą kontinentą, gražiuosius kalnus, ežerus, slėnius, jūras iki Aliaskos. Filmas padarytas taip, kad, rodos, pats drauge keliauji.

Lankytojam patiko ir Kanados, Ispanijos paviljonai. Bet daugiau svečiuotis čia nebebuvo kada.

Gražioji bazilika

Ekskursantai iš parodos Montrealyje dar nuskubėjo į Šv. Juozapo šventovę. Ji yra garsi ir įdomi. Garsi tuo, kad čia, šv. Kryžiaus vienuolyne, gyveno brolis Andrius, miręs maždaug prieš 50 metų. Dabar tas broliukas pradėjo garsėti savo šventumu, stebuklais. Žmonės eina, plūsta iš visų kraštų, apkabinėjo votom, lazdom ir kriukiais sienas. Tai visa liudija jo daromus stebuklus.

Pati bazilika tikrai verta apžiūrėti. Ji — kaip koks medis — iš apačios auga į viršų. Apačia yra mažiausia, o viršus milžiniškas. Ji turi keturis aukštus.

Aplanko Blue Water Manor

Rugsėjo 7 visi iškeliavo atgal į namus. Šį kartą autobusas užsuko į Blue Water Manor vasarvietę, kuri priklauso Apolonijai ir Domininkui Slyvynams.

Tai milžiniška vasarvietė, su daugybe pastatų, puikiu paplūdimiu, laivų prieplauka, vandens sporto įrenginiais, maudymosi baseinu, kuris įrengtas salėje po stogu, gražiu valgomuoju ir t.t. Žmonės čia apsigyvena nameliuose, kurie išdėlioti aplink centrinius pastatus.

Kai įvažiavo į kiema, Apolonija Slyvynienė kaip tik vairavo mažą kiemo automobiliuką, kuriuo lanko atskirus namelius. Ji apie 75 metus, laikosi gražiai ir vikriai, net kasdien gimnastikuojasi. Ji taip pradžiugo, sulaukusi tiek lietuvių svečių, kad tuoj šaukė tarnus ir įsakė visą ekskursiją nemokamai pavaišinti.

Vėliau atsirado ir Domininkas Slyvynas. Jis parodė kambarius, kur sudėta visokiausių dovanų, trofėjų, kaspinų. Tai jų anūkės laimikiai. Jų anūkė yra Daina Šukytė, pasižymėjusi mergina. Ji moka gražiai jodinėti, moka dainuoti, vaidinti. Šios taurės — tai dovanos už jodinėjimą, vaidinimą.

Vasarvietėje rado ir fotografą Vytautą Maželį. Jis čia kasmet užsuka. Mėgsta vandens sportą ir vandens slides. O čia tokiem dalykam kuo geriausios sąlygos. Jis tuoj visą ekskursiją gerai išfotografavo. Vasarvietėje rugsėjo pradžioje vyko ir neolituanų stovykla.

Praleidę porą valandų, padėkojo šeimininkam už malonų priėmimą ir leidosi tolyn. Šį kartą keliavo jau į namus, bet dar kartą sustojo.

Prie autobuso iš k. A. Slyvynienė, Tėv. Petras Baniūnas, D. Slyvynas.
Visos nuotraukos V. Maželio

Amerikos kankinių šventovėje

Netoli Albany yra Auriesville miestelis. Ten yra žinoma Amerikos kankinių šventovė. Anais senais laikais čia atkeliavo septyni jėzuitai, skelbė Evangeliją, ir juos visus indėnai nužudė. Dabar čia pastatyta tikrai graži bazilika. Ji įdomi tuo, kad ji apskrita, turi kokį šimtą durų. Taip per trumpą laiką gali sueiti labai daug žmonių.

Priešais šventovę teka Hudsonas. Vaizdas tikrai gražus. Čia juk kadaise buvo indėnų kaimai, gyveno jų legendariniai vadai.

Nuo Hudsono krantų autobusas ritosi be sustojimo iki New Yorko. Jau taip buvo vėlus vakaras, kai sugrįžo, parsinešę gražius kelionės įspūdžius.

Darbininko administratorius šia proga dėkoja visiem, kurie prisidėjo prie šios kelionės, ypač dėkoja M. Šalinskienei, kuri buvo viena iš pagrindinių talkininkių ir organizatorių.

—•—

Spalio 2, 3 ir 4 dienomis Tėv. Petras Baniūnas rengia ekskursiją į Kennebunkporto vienuolyną. Drauge aplankys ir Marijos šventovę Ipshwich, Mass. Tuo metu dar būna labai graži gamta, tad visiem ekskursijos dalyviam bus tikrai nuostabi kelionė per rudenėjančius kalnus ir slėnius.

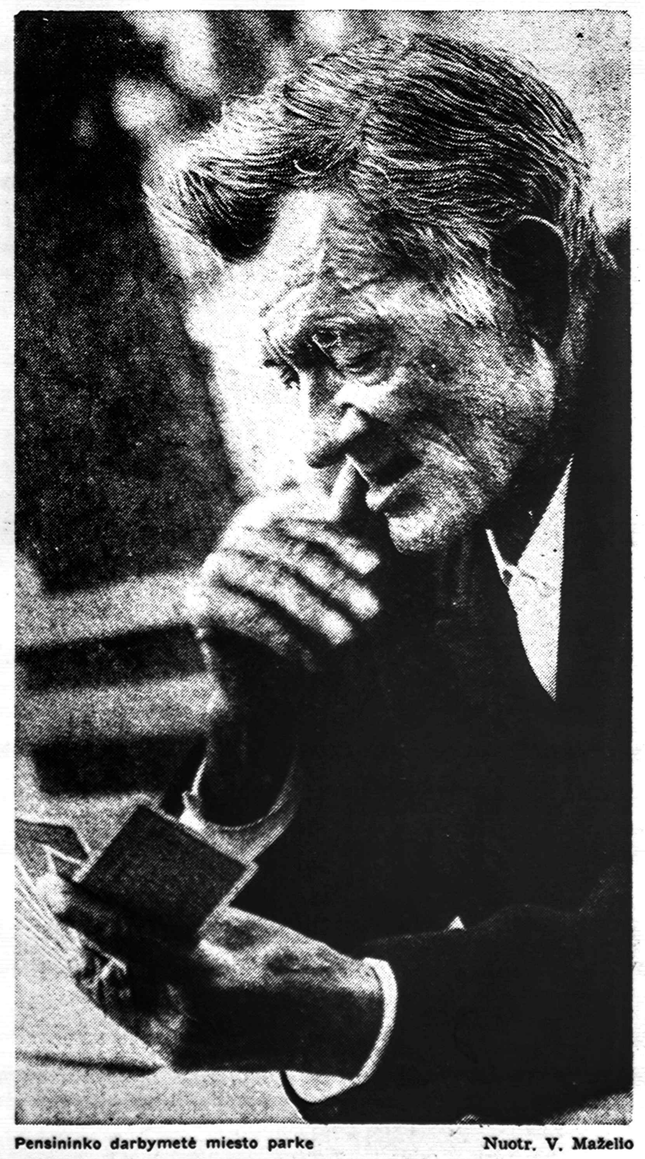

Pensininko darbymetė miesto parke Nuotr. V. Maželio

BROCKTON, MASS.

Lietuviškos vestuvės

Brocktono Švento Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje birželio 27 buvo sutuokti akademikai Rymantė Bielkevičiūtė su Erdviliu Janulaičiu.

Į sutuoktuvių apeigas bažnyčioje susirinko itin gausus skaičius žmonių. Mišias aukojo, gražų pamokslą pasakė ir jungtuvių apeigas atliko Providence lietuvių parapijos klebonas, Balfo pirmininkas kun. Vaclovas Martinkus. Apeigose taip pat dalyvavo kun. M. Vembrė ir kun. Al. Klimas.

Jaunuosius prie altoriaus palydėjo tautiniais drabužiais pasipuošusios pamergės: Dalia Bielkevičiūtė, Irena Linkytė, Eglė Pauliukonytė iš Worcester, Mass., Beatričė Vaičiūtė ir Violeta Vaičiūtė iš Minonk, Ill., Rasa Gimbutaitė iš Topanga, Calif., Ramutė Plonytė-Bacon, Marytė Ąžuolaitė-Budraitienė iš Brooklyn, N. Y. Pabroliai: Jurgis Janulaitis ir Gintaras Janulaitis iš Hawthorne, Calif., Jonas Bielkevičius, Juozas Venckus iš Los Angeles, Calif., Remigijus Sužiedėlis, John Bacon, Rymantas Budraitis iš Brooklyn, N. Y., ir Vincas Stokas iš Los Angeles, Calif.

Mišių metu muz. kun. Vincas Valkavičius smuiko garsais ir sol. Daiva Mongirdaitė savo gražiu balsu papildė iškilmingą ir šventišką nuotaiką. Vargonais palydėjo muz. Stefanija Ventre.

Į vaišes Romuvos parko salėje susirinko netoli 300 svečių. Čia matėsi ypatingai daug gražaus lietuviško jaunimo.

Kun. V. Martinkus sukalbėjo maldą ir perdavė popiežiaus palaiminimą. Pirmasis pabrolys J. Janulaitis pakvietė svečius pakelti šampano taures į jaunųjų sveikatą ir sugiedoti "Ilgiausių metų". Vėliau taip pat galingai nuskambėjo "Lietuva brangi".

Dalis svečių buvo atvykę iš tolimesnių vietovių. Buvo pristatyti iš toliau atvykę artimieji giminės: jaunojo tėveliai Antanina ir Pranas Janulaičiai iš Kalifornijos, Vytautas Alseika iš New Yorko, jaunosios teta Onutė iš Lietuvos, dėdė dr. Kazimieras Vaičius iš Minonk, Ill., krikšto mama Angelė Šukienė su vyru iš Detroito ir kt.

Jaunoji Rymantė Bielkevičiūtė yra baigusi Massachusetts universitetą, dirbusi skautų ir ateitininkų organizacijose, šeštadieninės mokyklos mokytoja ir gabi jaunimo vadovė.

Jaunasis Erdvilis Janulaitis, tik prieš devynerius metus atvykęs iš Lietuvos pas savo tėvelius, yra baigęs Kalifornijos universitetą; veiklus lietuviškų jaunimo organizacijų narys.

Pokylio šeimininkai Emilija ir Romualdas Bielkevičiai nuoširdžiai ir lietuvišku vaišingumu priėmė svečius. Programą vedė Jonas Monkus. Gauta daug sveikinimų ir telegramų.

Grojant populiariam Worcesterio skautų orkestrui, vaišės, šokiai ir lietuviški rateliai nuotaikingai tęsėsi iki vėlumos.

J.M.

Rymantės Bielkevičiūtės ir Erdvilio Janulaičio vestuvės Brocktone.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• JAV komanda (Fischer, Reshevsky, Benko, Evans, Lombardy, latvis Mednis) pirmauja savo grupėje, pasaulio pirmenybėse Vak. Vokietijoje ir be dvejojimo pateks į baigmines varžybas. Viso dalyvauja 60 valstybių, suskirstytų į 6 grupes po 10 komandų. Kitose grupėse pirmauja: Sovietų S-ga, Jugoslavija, Bulgarija, Čekoslovakija. Į baigmę pateks po 2 komandas iš kiekvienos grupės.

• Nauj. Anglijos pirmenybės sutraukė 150 dalyvių į Warwick, R.I. Varžybos vyko dviejose grupėse. P-bes laimėjo didmeistris Robert Byrne iš Indianapolio, surinkęs 5½ tš. iš 6 galimų. Harry Lyman ir W. Robertie (abu Bostono) draug su New Yorko meistru S. Matera pasidalijo antrą vietą surinkę po 5-1 tš. Antros grupės varžybose dalyvavo 100 žaidėjų. Čia rungėsi Kazys Merkis iš So. Bostono ir E. Valauskas iš Conn. Pastarasis iš čia gimusių lietuvių, 31 metų amžiaus, gana gerai kalba lietuviškai. Po 4 ratų pirmavo K. Merkis, laimėjęs keturias iš eilės partijas. Penktam rate iis sužaidė lygiomis ir su 4½ tš. jis buvo antras (M. Ellis pirmavo su 5 tš.). Paskutiniam rate Ellis pridėjo pustaškį ir laimėjo šios grupės varžybas su 5½ tš. Merkis paskutiniam rate pralaimėjęs prieš M. Herrick, N.Y., liko šeštu su 4½ tš., nes į jų tarpą įsiterpė keturi surinkę po 5 taškus. E. Valauskas baigė žemiau vidurio, pelnęs 2 tš.

Ekskursija autobusu į Kennebunkport, Maine, ir į Marijos šventovę La Salette, Ipswich, Mass., įvyksta spalių 2-3-4. Tai paskutinioji šių metų rudens kelionė į Tėvų Pranciškonų sodybą. Autobusas išeina spalių 2 d. 4:30 po pietų nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyne. 5 val. sustoja prie Šalinskų šermeninės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Informacijai skambinti T. Baniūnui GL 2-2923, vakarais GL 5-7068, arba M. Šalinskienei 296-2244.

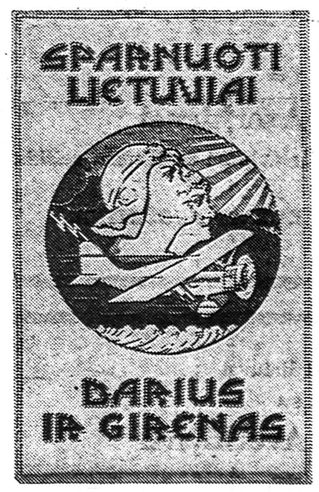

SPARNUOTI LIETUVIAI — DARIUS IR GIRĖNAS. Petro Jurgėlos parašyta knyga. Plačiai vaizduoja pasirengimą žygiui, skridimą ir jų tragišką žuvimą Vokietijoje. Surinkta platūs spaudos atsiliepimai. Knyga turi 384 psl., 81 nuotrauką ir 5 brėžinius. Įrišta į kietus viršelius.

Knygos yra vos keliolika egzempliorių. Kaina 7 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

Parengimai New Yorke

Spalio 11, sekmadienį — Pietūs ir koncertas 55-rių metų veiklos sukakties proga. Rengia Kat. Moterų Sąjungos 29 kuopa Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, N.Y.

Spalio 17-18, šeštadienį ir sekmadienį — Dail. Žumbakienės kūrinių paroda.

Spalio 24, šeštadienį — Balfo 100-jo skyriaus vajaus užbaigimo vakaras Maspetho lietuvių parapijos salėje, Maspeth, N.Y.

Spalio 31, šeštadienį ir lapkričio 1, sekmadienį — Dail. A. Rūkštelės meno kūrinių paroda Knights of Columbus salėje, Woodhaven, N.Y. Rengia Lietuvių Moterų Federacijos klubų New Yorko klubas.

Lapkričio 28, šeštadienį — Lietuvos kariuomenės minėjimas Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengia L.V.S. Ramovė.

Gruodžio 6, sekmadienį — Kenčiančiai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti diena. Rengia Liet. Kat. Religinė šalpa ir Liet. Kat. Moterų Kultūros draugija.

Numatomus parengimus pranešti LB New Yorko apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vytautui Radzivanui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefonu: 441-9720.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

Šiluva Žemaičių istorijoj, I-mas tomas. Kun. St. Ylos, kietais viršeliais, 295 psl., 5 dol.

Numizmatika, J. K. Kario studija apie Lietuvos ir kt. šalių pinigus, kietais viršeliais, 340 psl., 15 dol.

Pauliaus Augiaus meniškas albumas, didelio formato, 17.50 dol.

Išdžiūvusi lanka, A. Barono novelės, 4.50 dol.

Laužai liepsnoja vakaruose. Skautų meniškas albumas, didelio formato, 3 dol.

Prisiminimų fragmentai, K. Musteikio, 2.50 dol.

Lemtingos dienos, J. Jaškausko, 2.50 dol.

Lituanistikos darbai II, J. Balio, 2.50 dol.

Sparnuoti lietuviai — Darius ir Girėnas, P. Jurgėlos, 7 dol.

Nutolusios dienos, Žemaičių Antano, 1 dol.

Vilnius lietuvių liaudies dainose. Paruošė G. Krivickienė, 5 dol.

Sakykim, vyrai, taip nebuvo, B. Zumerio satyriniai apsakymai, 2 dol.

Agonija, J. Gliaudos, II-roji laida. 5 dol.

Šios bei kitos knygos ir leidiniai gaunami Darbininko administracijoje.

Prenumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

Dainuojam su Lione, įdainuota Juodytės solo ir duetai: Kur bakūžė samanota, Supinsiu dainužę, Dukružėlė, Gegutė raiboji, Mamytė, Spragilų daina, Aš bijau pasakyt, Šventė, Aguonelės, Oi greičiau greičiau, Gyvenki, juokis ir mylėk, Vai pūtė, pūtė, Apynėlis, Pradalgiuose, Pamylėjau vakar, Plaukia sau laivelis. Mono, galima groti ir stereo, kaina 5 dol. Daugiau užsisakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoj.

Dainuojame su Lione — nauja šios plokštelės laida. Įdainuota Lionės Juodytės. Kaina 5 dol. Daugiau užsakant, duodama nuolaida. Gaunama Darbininko administracijoje.

Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai priminti. Ženkleliai lipinami ant laiškų. 100 ženklelių už 1 dol.. Platintojams nuolaida. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave.,Brooklyn, N. Y. 11221.

LB Woodhaveno apylinkė pagamino

ženklelį klijuoti ant automobilio lango (de-cal):

aukso spalvos rėmuose, baltas vytis raudoname fone. Dydis: 2½x2 inčų. Galima užsisakyti paštu prisiunčiant $1.00 už ženklelį — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.

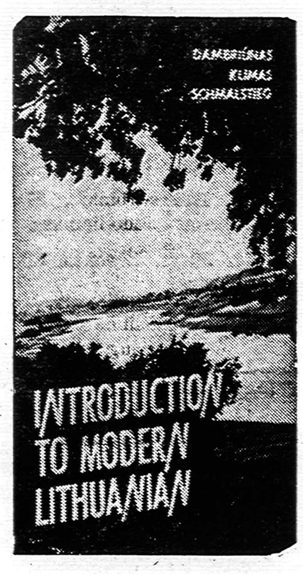

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemokantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuviai pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą. **Lithuanian Reader for Self-Instruction.** Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Kultūros židinio — Jaunimo centro statybos fondo popietės vyksta kiekvieną penktadienį 12:30 val. popiet Richmond Hill salėj, 117-07 Hillside Ave., (Myrtle ir Jamaica Ave. kampas). Informacijai skambinti 668-1774.

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai

Užeikite — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushinge: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

DISPLAY

CLAUDIO'S RESTAURANT and MARINA
Our 100th Year!
Ft. of Main St., Greenport, N. Y. Resturant 516 477-9800, Dock 516 477-0715 Estab. 100 yrs. 1870! Four generations of family ownership. Seafood Steaks: Continental and American cuisine. Live lobster tank. Suberb harbor view from glass-enclosed dining rooms. Upper deck Marine Dining Room. Deep water pier. Gulf products. Water, elec. showers. centrally located 1 block form business district.

LIKE LUSCIOUS LEATHER!
We're experts in Reupholstering your non-leather sofa or chair. Lowest cost in N. Y. International Leathersmiths, 156 Fith Avenue (20th St.) Room 622, NYC. 675-3634

RIDGEWOOD MOVERS
LOCAL and LONG DISTANCE
Licensed and Bonded
60-30 Cooper Ave. Ridgewood, Qns.
Call VA 1-1200

GENERAL BUILDING MAINTENANCE
Home improvements, violations removed, all licensed personnel. We take pride in our work. 369 Utica Avenue, Brooklyn, N.Y. — Call: 771-9659

FEMALE—MALE

EXPERIENCED PRODUCTION WORKERS — Day Shift
Good pay and many fringe benefits CLEVEPAK CORP Applegrath Rd. Cranbury, New Jersey. For personal interview call: 609—655-2800

General Kitchen Help — split shift, live in or out, starting Sept. 14. Call 9am-4pm Hackley School, 293 Benedict Ave. Tarrytown, 914—631-0128

SOCIAL WORKERS MSW
Staten Island & NYC. We are 1 of the nation's leading Child Caring institutions seeking qualified MSW's to join our creative, dynamic program offering involvement team, related to child's individual needs. Salary is commensurate with exp + exc benefits (212) 984-1500 Ext. 331 **Mission of the Immaculate Virgin,** Mt Loretto, Staten Island, NY 10309

H. W. MALE

Body & Fender Men exp necessary, must have tools. Good salary plus overtime. Scholen St. Garage, 279 Scholes Brooklyn, N.Y. — 497-5274

Exp Auto Counter Man on parts — 40 hrs plus fringe benefits — Auslander Volksvagon 1 Jericho Tpke, New Hyde Park, N.Y. 516—488-2420

Gas Station Attendants — full time only. Must be experienced. Day or night shift. Apply at Getty Gas Sta. Cor. Flatlands & Pennsylvania Ave. Brooklyn, 649-9684

Bus Drivers full or part time steady work benefits paid vacation etc. — Fair Lawn Transportation Co. 558 East 22nd Street Paterson, N. J. Call: 201—742-0399

DIE CUTTER
Night shift experienced with 27x41 Thompson Press — good salary and benefits. IRT to Rawson St. **A. Klein & Co.** 29-10 Thompson Ave. Long Island City, N.Y. 212—937-4010

REAL ESTATE

Bergen County Northwale 3 bedrm split, 2½ baths, w/w carpet, 2nd kitchen, att garage, near schools. FHA appraised at $41,900 principle only $39,900, assumable 5¼% mortgage. 201—768-4323.

H. W. MALE

Automotive Mechanics Ford experience only tired of commuting? work in one of Suffolk's largest service departments Smithtown Ford 10 W. Main St Smithtown, L.I. 516 AN 5-2340 ask for Mr. Charles Detelich

Exp Front End Man good salary & benefits steady. Must be first class auto mechanic, location New Hyde Park area — Zac's Service Center 68-31 Elliot Avenue Middle Village, New York Call: 899-9883

Experienced Pressman Rotary Offset salary open—day shift, all benefits, permanent position. Rene Decker Company 48 Cherry Lane, Floral Park, Long Island, 212—347-8052

SCHOOL BUS DRIVERS morning or afternoon shift. Training program start at $3 per hour minimum of 2 hours ROY K. DAVIS, INC. 269 New York Avenue Huntington, L.I. Call: 516 HA 7-0011 Huntington & Green Lawn area.

EXPERIENCED AUTO GLASS INSTALLER
Steady work, Union Shop, good salary and fringe benefits — MOTORWAYS INC. Call 564-5550 ask for Mr. John Bergmaschi

EXPERIENCED MECHANIC
Must have own tools, truck experience on gas and some diesel, good salary steady work and fringe benefits CAPASSO 80 Contant Avenue Lodi, New Jersey. Call Mr. Wimbush 201—772-9102

COOK experienced for small country Inn near Bucks County 5 day week Wednesday thru Sunday lunch and dinner good salary steady year round job. Call: 609—397-3286 Mr. Pittore — Sergeantsville Inn, Sergeantsville, New Jersey

Sheet Metal Men bench assemblers. Instrument repair men and gauge men—on recorders, dials and gauges. Good salary and fringe benefits. WECHSLER INSTRUMENT CORP. 80 Mill Road Freeport, L.I. 516—623-0100

Factory Help
ASSEMBLERS
MATERIAL OPERATORS
MILL OPERATORS
Starting wages $2.45 to $3.50 hr.
Leading supplier modular classrooms.
Steady work. Overtime.
Apply in person
EDUCATIONAL INDUSTRIAL FACILITIES, Inc.
Marlboro Industrial Pk.
Vandenberg Rd. off Rt. 79
Marlboro, N.J.

COMING SOON
Big New Grants in West Caldwell
There are positions now open for
STOCKMEN
SECURITY MEN
Top salary
Many Company Benefits
Apply in person at either:
W. T. GRANT CO.
992 Route 46 Clifton, N.J.
or
790 Bloomfield Avenue
West Caldwell, N.J.

Exp electric motor winder — salary open, many fringe benefits. Apply Universal Electric Motor 126 Essex St. Lodi, New Jersey, 201—845-7820

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

MARIO'S AUTO INSPECTION REPAIR STATION
Headlights ajustment wheel alignment motor tune up and brake service Shell Bay Mayville, N. J. Cape May Coutr House opposite State Inspection Department Station 8 AM 5 PM Closed Sunday-Monday Owned and operated by Mario De Santis If you want to go Call 609 465-5607.

CREATIVE
One of the Lowest Cost Furniture Refinishing Company in Brooklyn.
We pick up and deliver
We take pride in our work.
1873 Eastern Parkway
Call: 485-2824, Mr. James Lampkin

STEAM BATHS — MASSAGES
Finnish Steam Baths & Massages
for Ladies: Thursdays
For Men: Daily and Sunday
Open 24 hrs on weekends **Finnish Steam Baths,** Leonard Beckford — 1939 Madison Ave. NYC bet. 124 & 125 Streets. Tel. EN 9-7633

POOL TABLES
SALE SALE
SUMMER SAVINGS
4½x9 Pool Table $750.00
Bumper Pool Tables $105.00
All Tables Reduced
G. CORREALE & SONS, INC.
351 West Side Avenue
Jersey City, N.J.
201—433-1508

DAZ CONSTRUCTION
Violations removed, plumbing and carpentry and general contracting work. All work done at reasonable rates. 303 West 138th Street, N.Y.C.
Call: 234-3615

H. W. FEMALE

Exp Waitresses days 11 AM 7 PM, nights 6 PM 2 AM Good pay & tips. Apply in person Bridgewater Diner Rt. 202 & 206 Summerville, N.J. 201—722-9800

TYPIST
EARN $100 A WEEK
Midtown Real Estate Firm seeks person with excellent typing skills.
PURCHASING DEPARTMENT
Pleasant surroundings
Convenient Location.
Call: Mr. F. WALLACE
CROSS AND BROWN
522 Fifth Avenue
New York, N. Y.
Call: 687-9200

RN'S — challenging opportunity in home for aged. Supervisory experience necessary. Creative thinking, imagination encouraged. Positions for: Director, Assistant director & LPN'S. Salary open. Bushwick area of Brooklyn. Please call for further information (212) 455-6740.

Exp operator (lady) on switchboard, 507 PBX small monitor board light typing and filing steady position. J. Eisemberg Inc. — 66-15 TrafficSt. Ridgewood, Queens, N.Y. HY 7-5566

Women Weavers steady work, 40 hrs + fringe benefits hospitalization and vacation. Exquisite Reweaving, 69-19 Queens Blvd., Woodside Qns. Call 478-5353

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

VIrginia 9-4496
A. R. SHIPLEY COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

MALE - FEMALE

Husband-Wife team to work on EGG FARM two hours away in upper N.Y. State. Farm experience necessary. Housing plus farm privileges. Good living. Salary open. Call Area code — 914—434-4734.

Ramsey, N.J. PARKSIDE ESTATES immediate occupancy!

4 BEDROOM Brickfront Colonial

Full size Living Room and Dining Room, Beamed Ceiling Pannelled Family Room with Fireplace, 2½ Tiled Baths, Full Cellar, Eat-In Kitchen, 2 Car Attached Garage, 2 Zone Hot Water Baseboard Heating, Ducts in for Air Conditioning. 100x160 Landscaped Plot Near Schools, Shopping and Buses.

$59,900

Call Fiore Gorga—Builder — (201) 652-1286

DARBININKAS

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

NEW YORKO NAUJIENOS

Balfo centro valdybos posėdis buvo rugsėjo 16. Posėdyje dalyvavo ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis. Daug kalbėta testamentų, palikimų reikalais, kaip šitoje srityje reiškiasi konsulatai. Į Ameriką dabar yra atvykęs tėv. A. Bernatonis, OFM Cap. Jis rinks aukas gimnazijos statomam bendrabučiui. Balfo posėdyje dalyvavo ir jis ir plačiai informavo apie aukų rinkimą. Balfas čia pilnai padės — persiųs aukas į gimnaziją, išduos aukotojam kvitus ir t.t. Kalbėta ir apie Balfo seimą, kuris bus Padėkos savaitgalį Bostone. Jau dabar raginami skyriai, kad išrinktų savo atstovus į seimą.

Dail. A. Rūkštelės paroda rengiama spalio 31 ir lapkričio 1 Kolumbo vyčių salėje Woodhavene. Rengia LMK Federacijos New Yorko klubas.

Antanas Ražickas iš Ridgewoodo jau kelintą kartą išvežtas į Mary Immaculate ligoninę, Jamaica, N.Y. Jam draugai bei artimieji linki greit pasveikti ir grįžti namo.

New Yorko vyr. skaučių židinio pirmoji rudens sueiga įvyks rugsėjo 24, ketvirtadienį, 7:30 val. vak. Ž. Jūrienės namuose, 109-24 Parklane South, Kew Gardens, N. Y.

Maironio lituanistinė mokykla literatūros vakarą rengia spalio 31 Maspetho parapijos salėje.

Maironio lituanistinė mokykla prašo vaikus leisti į jų mokyklą. Yra sudaryta speciali klasė tiem, kurie silpniau kalba lietuviškai arba visai nekalba. Į šią klasę irgi priimami mokiniai. Maironio mokykla šiais metais veikia naujoje vietoje — 111 St. ir 86 Ave. Richmond Hill, N. Y.

Poeto Milašiaus minėjimą rugsėjo 27, sekmad., 4 v. popiet Kultūros Židinio patalpose rengia KM Akademijos New Yorko židinys. Dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė apibūdins poeto kūrybą. Taip pat kalbės ir Antanas Vaičiulaitis ir dr. S. Bačkis, abu iš Washingtono. Jie abu gerai pažino poetą Milašių. Milašiaus kūrybą skaitys aktorius Henrikas Kačinskas.

BATUNo lietuvių sekcijos vadovybę šiuo metu sudaro: sekcijos pirmininkas — prel. Jonas Balkūnas, vicepirmininkas organizaciniam reikalam —Kęstutis Miklas (kuris yra viso UBA -BATUN vykdomasis pirmininkas), vicepirmininkas finansiniam reikalam — Aleksandras Vakselis, sekretorius — Vytautas Jurgėla, valdybos nariai specialiem projektam — Nastutė Umbrazaitė (UBA-BATUN vicepirmininkė), Helen Kulber (UBA-BATUN direktorė specialiem projektam) ir Elena Miklienė, valdybos narys informacijai anglų kalba — Peter C. Wytenus, valdybos nariai organizaciniam reikalam ir BATUNui narių verbavimui — Dalia Bulgarytė ir Benediktas Budrevičius. Lietuvių sekcijos posėdžiai vyksta kiekvieną savaitę. Šiuo metu sekcija labai daug dirba ruošiantis protesto demonstracijai prie Jungtinių Tautų spalio 18.

BATUNo rengiamai pabaltiečių manifestacijai ir protesto demonstracijai prie JT būstinės New Yorke, Jungtinių Tautų 25 metų iškilmių išvakarėse spalio 18, pritaria ir remia visos pabaltiečių centrinės organizacijos ir veiksniai. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Amerikos Liet. Taryba pranešė BATUNui, kad šią protesto demonstraciją parems ir finansiškai.

Laiptai Metropolitan operoje New Yorke — Nuotr. V. Maželio

NEW YORKO KANDIDATAI Į LB TARYBĄ

JAV Lietuvių Bendruomenės aštuntosios rinkiminės apygardos New Yorke rinkimų (1970 spalio 16, 17 ir 18) į Lietuvių Bendruomenės VI-ją tarybą kandidatų sąrašas

1. Alseika, Vytautas, 58 m. žurnalistas.
2. Giedraitis, Juozas, 59 m. teisininkas.
3. Skeivys, Ibsenas, 51 m. medicinos daktaras.
4. Čerkeliūnas, Kęstutis, 48 m., architektas.
5. Jurgėla, Vytautas, 24 m., studentas.
6. Banelis, Vytautas, 44 m. teisininkas-ekonomistas.
7. Kezys, Romas, 39 m., ekonomistas.
8. Jasaitis, Domas, 71 m., medicinos daktaras.
9. Šlepetys, Jonas, 74 m., diplomuotas teisininkas.
10. Dzikas, Stasys, 57 m., teisininkas-laikraštininkas.
11. Jūrys, Zenonas, 39 m., inžinierius.
12. Vakselis, Aleksandras, 54 m., projektuotojas.
13. Bieliukas, Bronius, 60 m., teisininkas.
14. Miklas, Henrikas, 47 m., elektronikos projektuotojas,
15. Miklas, Kęstutis, 48 m., inžinierius,
16. Balkūnas, Jonas, 67 m., R. kat. kunigas, prelatas,
17. Nutautaitė, Genė, 28 m., mokytoja.
18. Arūnas, Saulius, 27 m., tiksliųjų mokslų bakalauras.
19. Radzivanas, Bronius, 62 m., medicinos daktaras.
20. Kazlauskas, Ignas, 64 m., pedagogas.

Sąrašas sudarytas ne raidyno, bet burtų keliu (Rinkimų taisyklių 34.a).

Bus balsiojama už 10 kandidatų.

L.B. New Yorko rinkiminė komisija: pirm. A. Reventas, nariai: J. Pumputienė, Ig. Gasiliūnas, J. Šileikis ir V. Steponis.

LKM S-gos 29 kuopa spalio 11 rengia kuopos sukakties 55 metų minėjimą. Ta proga bus iškilmingi pietūs Apreiškimo parapijos salėje. Pietūs prasidės 12 val. Po pietų 4 val. toje pačioje salėje (viršutinėje) rengiamas koncertas, kurio programoje jau sutiko dalyvauti: Apreiškimo parapijos choras su savo dirigentu Algirdu Kačanausku, solistai Irena Stankūnaitė, Liudas Stukas, dailiojo žodžio menininkė Irena Veblaitienė. Prieš programą žodį tars Tėv. Leonardas Andriekus, O. F.M. Visas parengimo pelnas skiriamas Kultūros Židinio statyvai.

Jūratė Balsytė vadovaus programai LKM S-GOS 29 kuopos jubiliejiniame koncerte spalio 11 Apreiškimo parapijos salėje.

Woodhaven North parduodamas pusiau privatus 3 šeimų namas. Pirmame aukšte 6 kambariai, antrame 2-3 kambarių butas. Kaina 35 tūkstančiai. Kreiptis į Pieper Agency VI 7-2242.

Upstate New York, gražioj aplinkoj, dirbančių tėvų šeima ieško patikimos, vaikus mylinčios, namų šeimininkės, kuri apsiimtų gyventi šeimoj. Yra 2 mokyklinio amžiaus mergaitės. Geras atlyginimas ir darbo sąlygos su atskiru kambariu ir vonia. Informacijai skambinti vakarais (914) 359-2682.

Lietuvė šeimininkė ieško vietos. Siūlyti nuo 6 iki 8 val. vakaro tel. (212) 782-3347.

"SALUTE TO LITHUANIA"

Tokiu šūkiu žymus New Yorko restoranas rengia Lietuvos prisiminimą ir pagerbimą. Tas restoranas yra O. Henry's Steak House, 6 Ave. ir West 4th Street, Manhattan, Greenwich Village.

Restoranas yra žinomas, jį lanko politikai, diplomatai, visuomenininkai ir iš kitų miestų atvykę, kurie nori pažinti New Yorką.

Lietuva iš pavergtų kraštų yra pirmoji, kuri bus pagerbta rugsėjo 19 iki 30. Tuo laiku prie restorano didžiųjų durų bus pakabintos dvi didelės vėliavos — Amerikos ir Lietuvos.

Viduje ant kiekvieno stalo bus taip pat po Amerikos ir Lietuvos mažą vėliavėlę. Bus padėta ir informacinės literatūros, kuri supažindins svečius su visu Lietuvos klausimu. Toje literatūroje bus paminėta, kad Lietuva buvo nepriklausoma Baltijos valstybė drauge su Latvija ir Estija, kad štai prieš 31 metus Ribbentropo-Molotovo paktas išdavė tuos kraštus. Jie buvo pasidalinti ir smurtu užgrobti.

Taip pat primins, kad Lietuva ir dabar kovoja dėl savo teisių ir dėl savo nepriklausomybės. Jos okupacijos nėra pripažinę JAV ir kiti kraštai. Primins ir tai, kad Jungtinių Tautų sukakties metais Lietuva nėra laisvųjų kraštų sąraše, ir jai atstovauja Sovietų Rusija.

Lietuvos pagerbimo iškilmės pradedamos rugsėjo 19., specialiu priėmimu su šampanu. To priėmimo pradžia 4 val. ir tęsis iki 6 v.v.

Restorane surištus su pagerbimu reikalus tvarko Helen Kulber.

Lietuvių dailininkų grafikos kūriniai — originalai tinka buto papuošimui ir dovanoms. Pasirinkimas iš virš 100 skirtingų paveikslų. Skambinkite VI 9-2686.

Šveicariškų laikrodėlių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visu 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiem, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžius pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Norinčiam ramiai gyventi prie lietuvių šeimos išnuomojami du arba trys kambariai su baldais. 1846 Fairview Ave., Vilson Boron, Easton, Pa. 180 42. Rami aplinka, tyras oras, arti krautuvės, valgyklos, bažnyčios, lietuviai gydytojai, ligoninė, bankai, vaistinės. Geras susisiekimas vietinis ir su New Yorku bei Philadelphia ir kitom vietovėm. — M. Senkus.

Juostos, takeliai, pagalvėlės. Milda Kvedarienė, 5 Drum St., Iselin, N. J. 08830. Tel. (201) 283-1981.

Leiskite vaikus
į
ŠEŠTADIENINĘ
MOKYKLĄ!

LB New Yorko apygarda

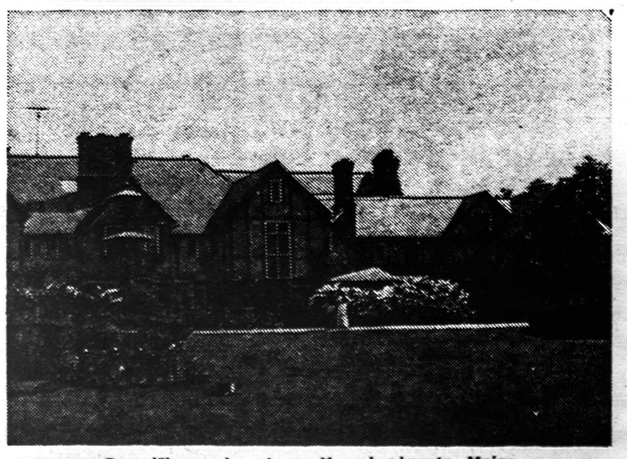

Pranciškonų vienuolynas Kennebunkporte, Maine

Rudens ekskursija autobusu pas T. Pranciškonus Kennebunkport, Maine ir į Marijos šventovę La Salette, Ipswich, Mass.

Spalio 2, 3 ir 4 dienomis

Autobusas išeina nuo T. Pranciškonų vienuolyno, 680 Bushwick Ave., Brooklyne, spalio 2 d., 4:30 pp. 5 val. sustoja prie Šalinskų šermeninės, 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Grįžtama spalio 4 d. vakarą.

Kelionė, 2 nakvynės ir 4 kartus valgis — asmeniui 42 dol. Bus aplankomos šventovės La Salette, Ipswich, Mass. Kennebunkporte iškilmingos pamaldos. Gamtos vaizdų bei medžių spalvų įvairumai. Kelionėj gali dalyvauti New Yorko ir apylinkės lietuviai. Autobuse vietos numeruotos. Anksčiau užsiregistravę gauna pirmąsias vietas. Gautas patogus, modernus autobusas.

Kelionės reikalais skambinti T. Petrui Baniūnui (212) GL 2-2923, Broliui Kazimierui GL 5-7068, Marytei Šalinskienei — 296-2244. Rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu:

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1970 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus tik $5.00. Visi kiti skaitytojai, kur begyventų, moka $8.00.

Už kalendorių $.....

Siunčiu už prenumeratą $.....

Spaudai paremti $.....

Siunčiu skolą už ..... m. $.....

BOSTONO ŽINIOS

Susipažinimo vakaras su respublikonais rengiamas rugsėjo 25, penktadienį, 7:30 v.v. Lietuvių Piliečių D-jos 3-čio aukšto auditorijoj. Pažadėjo dalyvauti gubernatorius, jo pavaduotojas ir kiti kandidatai į senatą ir kitur. Ta pačia proga lietuvių respublikonų skyrius gaus skyriaus teises.

Šiame susipažinimo vakare bus galima išsikalbėti su svečiais respublikonais visais rūpimais klausimais.

Karts nuo karto nusiskundžiame, kad esame negirdimi, kad mūsų tautybės žmonių nesimato Mass. valstybės valdžioje ir t.t. Tai yra mūsų pačių kaltė, nes iki dabar nebandėm ar mažai bandėm veikti per amerikiečius ir jų partijas. Šio susipažinimo vakaru ir yra daromi žingsniai, kad būtume girdimi.

Šie yra rinkimų metai. Turbūt visiem lietuviam yra nepakeliui su tais, kurie griauna ir naikina, kurie suka į kairę. Todėl šia proga mes atsistokime su tais, kurie yra už tvarką.

Šio susipažinimo vakaro rengėjai kviečia visus lietuvius atsilankyti. Bus vaišės, kurias paruoš lietuvės.

Lietuviškos grafikos paroda įvyksta rugsėjo 19-20 ALT S-gos Namuose, 484 E. 4 St., So. Boston, Mass. Šioje parodoje medžio ir lino raižinius, ofortus, litografijas ir kitomis technikomis atliktus darbus išstato žymieji lietuvių dailininkai: Tel. Valius, V. K. Jonynas, R. Viesulas, Vyt. Ignas ir kiti. Parodą suorganizavo Gabijos leidykla iš New Yorko, globoja Kultūriniam subatvakariam rengti komisija. Parodos pristatymas ir kavutė — šeštadienį 7:30 val. vak. Paroda atidaryta šeštadienį nuo 2 val. p.p. ir sekmadienį nuo 11 val. iki 6 val. vak.

Liet. Piliečių klube keltuvo statybos fonde gauta vėl naujų įnašų. Po 100 dol. aukojo Ona Šiugždienė, Antanas Gvazdikas, 50 dol. davė Antanas Lizdenis, gi Frank Gerulskis savo įnašą padidino iki 100 dol., dabar duodamas irgi 50 dol. Draugijos vadovybė visiem dėkoja už aukas. Aukotojų pavardės bus įrašytos į elevatoriaus paminklinę lentą. Laiko jau liko mažiau nei mėnuo, kai šis sąrašas bus uždarytas. Draugijos valdyba kviečia prisidėti su auka, kad dar suspėtų įrašyti į elevatoriaus statybos fondo rėmėjus.

DĖMESIO!

Jeigu Brooklyno centre kartais turėtumėt reikalų, nepraleiskit progos užsukti į **Vito Galinio kirpyklą.** Čia kerpami ir stilizuojami plaukai jauniem ir seniem, moterim, vyram ir vaikam. Darbas atliekamas švariai, greitai ir sąžiningai. Dirba penki specialistai, iš kurių du yra lietuviai. Kainos neaukštos ir vieta lengvai surandama. Vito Galinio kirpykla yra **146 Pierrepont Street,** Brooklyne, pusė bloko į šalį nuo Fulton Street. Poros minučių atstume yra centrinis Brooklyno paštas, imigracinės istaigos, teismai, Borough Hall ir Fulton Street krautuvių centras. Patarkite ir savo pažįstamiem į šią kirpyklą užeiti.

A † A

Jadvygai Averkienei

mirus, jos vyrui Danieliui ir dukrom su šeimom reiškiu gilią užuojautą.

VYTAUTAS AUGUSTINAS

Tauriai lietuvei

A † A

Jadvygai Averkienei

mirus,
jos vyrą ir dukras nuoširdžiai užjaučia

Ž. ir Z. JŪRIAI

A. † A.

Jadvygai Averkienei

mirus, jos vyrui Danieliui ir dukrom su šeimomis reiškiam nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdim

L.A.C. FUTBOLO KOMANDA

Inžinieriui

A † A

Juozui Tiškui

staiga mirus, žmonai poniai Klaudijai gilią užuojautą reiškia

Pranas ir Cecilija MAČIULIAI

Mylimai

A † A

Jadvygai Averkienei

mirus, jos vyrui Danieliui ir dukterim Aldonai ir Rūtai su šeimomis reiškiame gilią užuojautą.

A. ir V. STEPONIAI